Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 282 | Łódź, Wtorek, 9 grudnia 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג י"ט כסלו תרצ"א | № 282

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הײַנטיגע ערעפענונג פון סיים

ווערט דערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג

מלוכה-פּרעזידענט וועט נישט קומען צו דער ערשטער סיים-זיצונג

מ'ווייסט אָבער נישט צי מאַרשאַל פּילסודסקי וועט קומען צו דער ערעפענונג

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די ערשטע זיצונג פון סיים ווערט ערוואַרט מיט גרויס שפּאַנונג.

אין די סיים-קולואַרען ווערט לעבהאַפט ארומגערעדט די אויסזיכטען וועגען גאַנג פון דער ערשטער זיצונג. אַ טייל דעפּוטאַטען האַלטען אַז די זיצונג וועט זיין אַ רוהיגע און אַנדערע דאַגעגען האַלטען, אַז עס קאָן קומען צו אַ שטורעם.

עס איז שוין בעוואוסט, אַז דער מלוכה-פּרעזידענט וועט צו דער ערעפענונג פון סיים נישט קומען. דער פּרעזידענט פערברענגט אין ספּאַלאַ.

די לאָזשע פון פּרעזידענט וועט זיין פערנומען דורך זיין סעקרעטאַריאַט.

מען ווייסט אָבער נאָך נישט, צי מאַרשאַל פּילסודסקי וועט קומען צו דער ערשטער סיים-זיצונג. מען שמועסט אַז אין דער לעצטער מינוט קאָן געשעהן די איבעראַשונג און מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל זיך בעווייזען אין סיים-בנין.

לפי עתה ווייסט מען וועגען דעם גאָרנישט.

מיטוואָך קומט פאָר אין שלאָס אַ ראַוט פאַר די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, די איינלאַדונגען זענען שוין פונאַנדערגעשיקט געוואָרען.

ווי מען גיט איבער, וועט די אָפּאָזיציע נישט קומען אויפ'ן ראַוט.

ערשטע זיצונג פון די סיים-קלובען

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעכטען זענען פאָרגעקומען די ערשטע זיצונגען פון די סיים-קלובען.

אויף דער זיצונג פון

ענדעקישען קלוב

איז אַלס פּרעזעס געוועהלט געוואָרען פּראָפעסאָר גלאָמבינסקי.

עס איז געפיהרט געוואָרען אַ לענגערע דעבאַטע וועגען דער פּאָליטישער לאַגע.

די פאָרזיצונג פון דער זיצונג וועט פאָרקומען היינט.

אויף דער זיצונג פון

פּ. פּ. ס.-ישען קלוב

האָט מען געמאַכט אַ גרויסע אָוואַציע דעם דעפּ. באַרליצקי, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שיקען בעגריסונגס-דעפּעשען צו די בעפרייטע דעפּוטאַטען ליבערמאַן און מאַסטעק.

אַלס פּרעזעס איז געוועהלט געוואָרען דעפּ. ניעדזשיאַלקאָווסקי. אַלס וויצע-פּרעזעסען: דעפּ. ליבערמאַן און סען. קאָפּשטשינסקי.

היינט דינסטאַג קומט פאָר דער המשך פון דער זיצונג אויף וועלכער עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען די טאַקטיק פון צענטראָלעוו אויף דער ערשטער סיים-זיצונג.

מען שמועסט, אַז עס וועט אַריינגעטראָגען ווערען אויף דער ערשטער סיים-זיצונג אַן אינטערפּעלאַציע וועגען ענין בריסק.

די

אוקראַינישע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען

האָבען אויך נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג נאָר קיין פּרעזידיום איז נאָך נישט געוועהלט, געוואָרען צוליב דעם, וואָס עטליכע אוקראַינישע דעפּוטאַטען זענען נאָך נישט בעפרייט פון תפיסה.

צי געהט די וועלט צו ענטוואָפענונג?

אָפּטימיסטישע שטים פון ענגלישען דעלעגאַט אין גענף

לאָנדאָן, 8. (ספּ. טעל.) דער ענגלישער דעלעגאַט צו דער ענטוואָפענונגס-קאָמיסיע אין גענף לאָרד ססיל האָט פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל וועגען די רעזולטאַטען פון דער ביז-איצטיגער אַרבייט אויפ'ן געביט פון ענטוואָפענונג. לאָרד ססיל בעהויפּט, אַז אין גענף זענען דערגרייכט געוואָרען רעזולטאַטען, וועלכע מ'קאָן נישט גרינגשעצען און וועלכע זענען אַ וויכטיגער שטאַפּ אויפ'ן וועג פון ענטוואָפענונג אין דער נאָהענטער אָדער ווייטערער צוקונפט. עס איז געלונגען צו שאַפען אַ מין שלי־סעל, לויט וועלכען עס וועלען קאָנען בעגרעניצט ווערען די מיליטערישע כוחות און בעוואָפענונגען אויפ'ן ים און אויף דער יבשה.

אַ וויכטיגער מאָמענט איז דער, וואָס ס'איז דורכגעפיהרט געוואָרען דער פּרינציפּ פון ווייטגע־העדיגסטער רעדוקציע פון דער דינסט-צייט אין די אַרמעען. דאָס וועט ברענגען דערצו אַז די גאַנצע קריגס-מאַשינעריע וועט ביסלעכווייז פערוואַנדעלט ווערען אין אַ ציווילע מיליץ, וועלכע וועט נישט זיין מסוגל צו אַנגרייפס-מלחמות.

בוכהאַנדלונג, בערלינסקי

נוצט אויס די געלעגענהייט!

10 בענדער אַנאַטאָל פראַנס פריהער 75 זל. יעצט נאָר 25. געאָרג בראַנדעס פון דער גאנצער אויפלאַגע אַ שטיקל נאָר 4.50 אויך קען מען בעקומען אַלע אויסגאַבען פון קאָאָפּעראַטיוו ביכער, קלעצקין, קולטור ליגע, בזיזא, יאַטשקאָוסקיס פּאָפּולערע ביבליאָטעק, ניטלין, גאָלדפאַרב און אַלע אויסלענדישע אויסגאַבען, אַמעריקאַנער און בערלינער אויסגאַבען, אַ ספּעציעלער אויסוואַהל פון פּיעסען און בילדער

צו בעקומען

אַלטשטאַט 12 אין הויף ביי נ. בערלינסקי

שפּאַרזאַמקייט פאַר אַלע סוחרים

צו וואָס זאָלט איהר פאָהרען צו די באַהנען שיקען מענשען אַבצושטעהן שעה'ן לאַנג אָפּצונעהמען נאָכנאַהמעס שפּאָרט אייך איין צייט, געלד און אויפרעגונג און שיקט עס אריין צו מיר וועט איהר פאַר אַ גאַנץ קליינע פּערויזיגונג קריגען זאַפאָרט אויסגעצאָהלט יעדע סומע אָהן צעגעוונג, אויך אַ גאַנצען טאָג.

עקספּעדיציע באַמבערג

נאַוואַמיעסקאַ 4.

אַנ'ערשטקלאַסיגע שניידערין

וועלכע בעזיצט אַ שעהן לאָקאַל אין צענטרום פון שטאָדט, זוכט אַ שותּפ'טע מיט עטוואס געלד, בעוואונשען זאָל זיין בעקאַנט אין שניידער-פאַך צו פיהרען אַ זעלבסטשטענדיגע פּראַקטיק און אַ גאַנגבאַר געשעפט. אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. פון דער ציימונג פאַר „P. R.“

מאַשין-מצות

ווערט געבאַקען: אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-באַקאַנטע און פרישע געבעק"ען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע

נ. ווייסבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

טעל. 143-82

ענטשולדיגונג.

דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביי ה' לייב בזשיסקי וואָסקאָדניע 25 פאַר מיין נישט טאַקטישען אַרויסטריט געגען איהם און אַלס צייכען פון חרטה שפּענדע איך 50 זל.

יעקב האַמער.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 59 יאָהר און איז דעם זעלבען טאָג צו קבורה געקומען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גראָספאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ"ע מאיר נתן יאַסקאָוויטש

ב"ר יוסף הלוי ז"ל

(הויזבעזיצער פון דער שטאָט לאָדז אָגראָדאָוואַ 8)

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

8986

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 72 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער, שוואָגער און אָנקעל נ. ע.

אליהו זאב באַנערעס

ב"ר מרדכי ניסן ז"ל

חתן ר' שלמה זלמן מזל ז"ל

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאָג, דעם 9-טען דעצעמבער, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז אַלעי 1-טער מאַי 8, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

קאַלאָשען און באָטען

פון דער פירמע Pepege און Schweikert אין אַ גרויסען אויסוואַהל צו ביליגע פּרייזען צו בעקומען ביי

BERGER i FLATTAU נאַוואָמיעסקאַ 3

דער פערקויף הויבט זיך אָן פון 5 פאַר אין דער פריה.

אכטונג, סוחרים!

ווער עס האָט פּראָטעסטירטע וועקסלען אייגען אויסגעשטעלטע אָדער קונדישע פון די פירמעס

B-cia SZNELLING, Warszawa, Nalewki 17

— אָדער —

SZ. WACHMAN, Warszawa, Nalewki 7

ווערען געבעטען אין זייערע אייגענע אינטערעסען זיך צו ווענדען צו

H. MAJRANC, Łódź, Piotrkowska 20

אָדער צו

B. KAPŁAN, Warszawa, Muratów 119.

בעגנעדיגט די צום טויט-פערמשפט'ע

אין מאסקווער פראצעס פון דער „אינדוסטריעלער פארטיי"

מאסקווע, 8. (ספ. טעל.)

אלע פערמשפטע צום טויט זענען דורך א בע־שלוס פון פרעזידיום פון „וציק" בעגנעדיגט גע־װאָרען און זיי זענען פערמשפט געוואָרען צו 10 יאָהר תפיסה. יעדער און די פעראורטיילטע צו 10 יאָהר האָט מען פערקלענערט די שטראָף אויף 8 יאָהר תפיסה.

מאָסקווע, 8. (ספ. טעל.)

די ספעציעלע זיצונג פון העכסטען סאָוויעטי־שען טריבונאַל צו פערעפענטליכען דעם אורטייל אין פראָצעס פון די מיטגלידער פון דער אינדוסטריעל־פאַרטיי, וואָס איז געווען בעשטימט אויף 5 אַ זייגער, האָט זיך אָנגעהויבען ערשט האלב 12 ביינאַכט, לויט'ן מאָסקווער זייגער.

פיתן בעשולדיגטע: ראַמזין, קאַליניקאָוו, לאַ־ריטשעוו, טשאַינאָווסקי און פידאָטאָוו, זענען פער־משפט געוואָרען צום טויט. די דריי איבעריגע: קופריאַנאָוו, אָסקין און סיטנין זענען פערמשפט געוואָרען צו 10 יאָהר שווערע תפיסה, ביי אַלע פערמשפטע ווערט זייער פערמעגען קאָנפיסקירט.

די פעראורטיילטע האָבען דעם אורטייל אויפ־גענומען רוהיג.

קאָוונע, 8. (טוו) דער ראַט פון די פאָלקס־קאָמיסאַרען האָט דעם פּאָרזיצער פון הויכען גע־ריכט אין ראַמזין־פּראָצעס, ווישינסקי און דעם פּראָ־קוראָר קרילענקאָ, אויסגעדריקט אַ דאַנק פאַר'ן אַדורכפיהרען דעם פּראָצעס.

קרילענקאָ און ווישינסקי בעקומען 6 וואָכען אורלויב. ביידע בעקומען אויך די אויסצייכנונג פון לענינ־אָרדען.

אויך אויף דער שיף לאזט מען נישט צו־רוה דעם פראפ. איינשטיין

לאָנדאָן, 8. (יט"א טעלעגראַפיש). דער כפע־ציעלער קאָרעספּאָנדענט פון יט"א ה' סמאָלאַר, וועל־כער פאָהרט קיין אַמעריקא אויף דער שיף העלגאַ־לאַנד, צוזאַמען מיט פּראָפ. איינשטיין, טיילט מיט, אַז פּראָפ. איינשטיין האָט אויף דער שיף בעקומען אַ רייהע ראַדיאָ־דעפּעשען פון פערש. אַמעריקאַנער צייטונגען. די צייטונגען בעטען, אַז פּראָפ. איינ־שטיין זאָל זיי ענטפערען דורך ראַדיאָ אויף איינציגע פראַגען ווי צי גלויבט איהר אין גאָט — וואָס פאַר אַ מיינונג האָט ער וועגען בערנאַרד שאָו, און א. וו. אַנדערע ווידער בעטען אַז פּראָפ. איינשטיין זאָל דורכ'ן ראַדיאָ פאָרמולירען דעם בעגריף פון צייט. פּראָפ. איינשטיין וועט אויף די וועגדונגען נישט ענטפערען, ווייל ווי ער ערקלערט, קען מען אויף יעדער פראַגע אָנשרייבען אַ גאַנץ בוך.

דער ניו־יאָרקער „טיימס" האָט געבעטען, אַז פּראָפ. איינשטיין זאָל אָנשרייבען אַן אַרטיקעל וועגען דעמאָקראַטיע. פּראָפ. איינשטיין וועט וואָהר־שיינליך די ביטע ערפילען.

איבן סאוד האט אנעקסירט דאס אראבישע מלוכה'לע אסיר

לאָנדאָן, 8. (ספ. טעל.) די אַראַבישע בלע־טער זענען מודיע פון ירושלים, אַז דער קעניג פון די וואַהאַביטען איבן סאיד האָט אַנעקסירט דאָס אַראַבישע מלוכה'לע אַסיר, וואָס האָט זיך פריהער געפונען אונטער'ן פּראָטעקטאָראַט פון איבן סאוד.

דזשיפערענדער קאבינעט-קריזיס אין פראנקרייך

פּאַריז, 8. (ספ. טעל.) באַרטו האָט זיך זיך אָפּגעזאָגט צו שאַפען דעם נייעם קאַבינעט.

דער פּרעזידענט דומערג האָט איבערגעגעבען די מיסיע צו שאַפען אַ קאַבינעט דעם סענאַטאָר לאַוואַל.

פערשטענדיגונג צווישען ריקאוו'ן און סטאלינ'ען

מאָסקווע, 8. (ספ. טעל.) קיין מאָסקווע איז אונבערוואַרט געקומען פון אורלויב דער ג. פּאָרזי־צער פון סאָוונאַרקאָם ריקאָוו.

ריקאָוו האָט תיכף אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט סטאַלינען און וואָראָשילאָוו'ן.

אין די בלעטער איז ערשינען אַ קאָמוניקאַט אַז ריקאָוו האָט צוריק איבערגענומען די פונקציעס פון סאָוונאַרקאָם, דאָס בעווייזט אַז צווישען ריקאָוו'ן און סטאַלינען איז געקומען צו אַ פערשטענדיגונג.

פערקלענערט די בעאמטע־פענסיעס אין זאקסען

דרעזדען, 8 (ספ. טעל.) אויפ'ן גרונד פון אַ פעראָרדנונג פון רייכס פּרעזידענט, האָט די זאַקסישע רעגירונג בעשטימט, אַז די פענסיעס פון די בעאַמטע זאָל פון 1 פעברואַר פערקלענערט ווערען מיט 6 פּראָצענט, די פענסיע פון אַ מיניס־טער, פערקלענערען מיט 20 פּראָצענט.

אויספארשונג איבער דעם מאסען-טויט אין בעלגיען

בריסעל, 8. (טוו) די אויספאָרשונג איבער די סבות פון די געהיימניספולע טויט־פאַלען ביי ליטיך, ווערט זעהר ענערגיש אויסגעפאָרשט. מען האַלט, אַז דער נעבעל אַליין איז נישט געווען די סבה פון דעם מאַסען־טויט און מען טרעט צו צו אַ וויסענשאַפטליכע אויספאָרשונג, וואָס ווערט גע־פיהרט דורך אַ ספעציעלע דאָקטויר־ים־קאָמיסיע.

די גרויסע ארבייטסלאזיגקייט אין אמעריקא

וואַשינגטאָן, 8 (ספ. טעל.) די אַר־בייטער און האַנדווערקער אָרגאַניזאַציעס, האָבען בעשלאָסען צו פאָדערען פון קאָנגרעס 500 מיליאָן דאָלאַר אויף שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע, דעם 15 דעצעמבער זאָל אין וואַשינגטאָן פאָרקומען אַ גע־מיינזאַמע קאָנפערענץ, אַ חוץ דעם זאָלען איינגע־אָרדענט ווערען מאַסען־דעמאָנסטראַציעס.

ארבייט פאר דעם ארבייטסלאזע

דאס איז דער לאזונג פון קאמף געגען ארבייטסלאזיגקייט אין אמעריקע

די אַרבייטסלאָזיגקייט איז ביים היינטיגען טאָג אַ פּלאָג נישט בלויז פון אייראָפּע, נאָר אויך פון די רייכע פעראייניגטע שטאַטען. די צאָהל אַרבייטס־לאָזע אין דער צפון־אַמעריקאַנישער רעפּובליק שטייגט איבער פיר מיליאָן. סענאַטאָר וואָלש האָט פערגליכען די קאַטאַסטראָפע פון אַרבייטסלאָזיגקייט מיט דער קריגס־קאַטאַסטראָפע.

די אַמעריקאַנער אַרבייטער־פעדעראַציע האָט ארויסגעלאָזט אַ דעקלאַראַציע, אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז די איצטיגע אַרבייטסלאָזיגקייט איז דער בעסטער בעוויז, אַז „ס'האָט באַנקראָ־טירט דאָס סיסטעם פון וואוילשטאַנד, מיט וועלכען די אַמעריקאַנער זענען געווען אַזוי שטאָלץ".

אַלע אָנשטרענגונגען פון די אַמעריקאַנער זע־נען איצט געווענדעט אויף צו קעמפען געגען דער אַרבייטסלאָזיגקייט. די מיטלען, וועלכע עס ווענדען אָן די אַמעריקאַנער אין דאָזיגען קאַמף אונטער־שיידען זיך אין פיל הינזיכטען פון די אייראָ־פּעאישע מיטלען.

„דער אַמעריקאַנער אַרבייטער — ווערט גע־זאָגט אין דער דערמאָהנטער דעקלאַראַציע — נויט־טיגט זיך אין אַרבייט און נישט אין קיין נדבות".

די פעדעראַציע האָט אויסגעאַרבייט אַ גאַנצע רייהע פאָדערונגען, וועלכע זענען איבערגעגעבען געוואָרען דעם פּרעזידענט הובער. צווישען די פאָ־דערונגען געפינען זיך פאָלגענדע: פערקלענערען די צאָהל אַרבייטס־שעה'ן, רעגלאַמענטאַציע פון דער פּראָדוקציע, בילדונג פון אַן אַרבייטס־ביוראָ, עפענטליכע אַרבייטען א. אַז. וו. און עס ווערט גאַרנישט גערעדט וועגען דרינגענדער הילף מיט געלד אויפ'ן חשבון פון דער מלוכה.

די שטאָטישע זעלבסטפערוואַלטונגען און אַנ־דערע קאָרפּאָראַציעס גיבען קאָלאָסאַלע געלד־סומען אויפ'ן קאַמף מיט דער אַרבייטסלאָזיגקייט, אָבער דאָס געלד געהט נישט אויף דירעקטע הילף פאַר די אַרבייטסלאָזע, נאָר אויף צו אָרגאַניזירען אַרבייט.

אינטערעסאַנט איז די פּריוואַטע איניציאַטיוו אויף דעם געביט. אַזוי האָבען די ניו־יאָרקער באַנקירען בעשלאָסען אַריינצוטראָגען וועכענטליך צו 100 טויזענד דאָלאַר אין דער קאַסע פון מוניציפּאַליטעט; פאַר דעם געלד דאַרפען בעשעפ־טיגט ווערען 10 טויזענד אַרבייטער, וועלכע וועלען אויסבעסערען די ניו־יאָרקער סקווערען און פּאַר־קען.

אין שטאַט אילינאָס, וואו עס זענען פערהאַן 400 טויזענד אַרבייטסלאָזע, האָט דער גובערנאַ־טאָר געעפענט אַ פּאָלקס־סובסקריפּציע אויף 12 מיליאָן דאָלאַר. דאָס געלד דאַרף געהן אויף שאַפען אַרבייט פאַר די אַרבייטסלאָזע.

אַן אָריגינעלען אופן פון קאַמף האָט מען אויס געטראַכט אין פילאַדעלפיע. דאָרט איז אַרויסגע־רוקט געוואָרען אַ פּראָיעקט, אַז אַלע, וועלכע האָבען אַרבייט, דאַרפען פערגרעסערען זייערע הוצאות אויף 1 דאָלאַר אין דער וואָך. דאָס דאַרף ברענגען דערצו, אַז די נאָכפראַגע אויף פערשידענע סחורות זאָל שטייגען און די פאַבריקען זאָלען מוזען בע־שעפטיגען מעהר אַרבייטער.

פּרעזידענט הובער האָט בעשלאָסען, אַז עס מוזען אַסיגנירט ווערען 125 מיליאָן דאָלאַר אויף צו פערריכטען די וועגען, בריקען און מלוכה־געביידעס און צו בויען נייע. גלייכצייטיג האָט ער זיך געווענדעט צום קאָנגרעס (פּאַרלאַמענט) וועגען אַסיגנירען 1 מיליאַרד דאָלאַר אויף דורכצופיהרען אַ רייהע גרויסע עפענטליכע אַרבייטען.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 9. דעצעמבער

11.58 צייט סיגנאַל, 12.05 גראַמאָפאָן פּליטע 13.15 טאָג פּראָגראַם, קינאָ און טעאַטער־רעפּער־טואַר, 15.35 ליטעראַטור־מינוט, 15.50 רעגירונגס־פאָרלעזונג, 16.15 גראַמאָפאָן־פּליטען, 17.15 פאָר־לעזונג, 17.45 פּאָפּולערער סימפאָנישער קאָנצערט פון וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע, 18.45 פערשידענעס 19.10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס־קאַמער. פּראָגראַם אויף מאָרגען 19.25 גראַמאָפאָן פּליטען, 19.35 ראַדיאָ־זשורנאַל, 19.50 פראַנצ. מיסיע פון פּויזנער אָפּערע, קאָמוניקאַטען, רעטראַנס. מיסיע פון אויסלענדישע סטאַציעס.

דראַט־צוימען

געפלאָכטענע, געהעבען, בעלעבער־טע, ראַביץ־געוועבען און אלע מע־טאַלן עקספּעהלם צו ביליגע פּרייזן

RUDOLF JUNG

Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97

Dr. med.

H. Krauskopf

אַקושעריע־ און פרויען־קראַנקהייטען

זגיערזשער 16, טעל. 113-47

נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

אַ שותּף

צו אַ גוט איינגעפיהרט געשעפט מיט 15 ביז 20 טויזענד זל. ווערט גע־זוכט. אָפּערטען אונטער „זיכערע פּרנסה" אָבצו־געבען אין אדמ. פון דער צייטונג. כל הקודם זכה!

Dr. H. HALTRECHT

ספּעצ. אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס־קראַנק.

נעמט אָן פון 8 ביז 9 פריה פון 12–3 נאָכמיטאָג און פון 8 ביז 9 אָוונט.

זונטאָג פון 9 ביז 1 בײַטאָג.

פּיעטריקאָווער 10

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן.

אַ געוועלב

מיט 2 שטיבען און קיך אין בעסטען פּונקט, גע־אייגנעט אויף יעדער אָרט אונטערנעהמונג, איז פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאָהרען פּיעטרקאָווער 4, אין דער ביר־שענק.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאָלאָג־אַקושער

זגערזשער 11

טעלעפאָן 134-72

נעמט אָן פון 2–3 נאָכמ. און פון 7½–9 אָוונד.

Dr. med.

A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעצ. מאָגען, דאַרם און לעבער־קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 20 טעל. 215-85

(11־טער ליסטאָפּאַד)

אויפנעהם־שעהן פון 3–5 נאָכמיטאָג

נאכמיטאג-חדר

פאַר קינדער, וואָס לערנען אין פּאָווסעכנע שולען

פון ר' ד. ראָזענפעלד

פּלאַץ וואָלנאָשטשי (נייע שטאָט) 6

מעלדעט, דאָס עס ווערען אָנגענומען קינדער פון יעדע עלטער צו לערנען אַלע למודי קודש, עברי, חומש, רש"י, תנ"ך, משניות, גמרא, העברעאיש און יודיש.

3 זל. אַ וואָך 3 זל.

איינשרייבען פון נייע תלמידים פון 4–7 אָוונד.

געדענקט דעם אדרעס: נייע שטאָדט 6, קווער אָפיצינע, רעכטס, 2־טער שטאָק.

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33

נעמט אָן פון 10–2 נאָכמ. און פון 4–7 אָוונד

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.

זונטאָג און יום־טוב פון 9–1 פאָרמ.

בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט־קראַנקה. און מענער־שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ־לאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען.

קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער היילקאַבינעט קאָסמעטיק.

— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט־אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדערע וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

DR. MED. H. LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנק.

בעהמט ווידער אָן

אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141-32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם שלשה נאָר קומען אין ביוראָ

פון ד. מאַנעלאַ

וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פּיעטריקאָווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקט־ליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַ־לערליי בקשות: ציווילע, קאָנטראַקט־האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַטיעס, קלויזולעס, זאַבאָזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אויסלאַנד ראַזעמסטע, ווי אויך איבער־זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווע־רען פון מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ,

פּיעטריקאָווער 17, 1־טער הויף

Dr. Z. Rakowski

ספּ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.

9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.

עמפּפאַנגסשטונדען פון 12–2 און פון 5–7, נעמט אויך אָן אין דיענסטאג בזונטאג 17 פון 10–11 און פון 2–5.

היינט — דער נייער סיים

דער היינטיגער טאג דארף אריין אין דער געשיכטע פון אויפגעלעבטען פוילען. היינט עפענט זיך דער ניי־אויסגעוועהלטער סיים, וועלכער אונטערשיידעט זיך פון אלע ביז איצטיגע סיימען, וועלכער איז א יוצא מן הכלל צווישען אלע פארלאמענטען אין איירעפא. דאס איז דאך דער איינציגער פארלאמענט, וואס האט א פעסטע, אנ'אבסאלוטע מעהרהייט, אין דאזיגען סיים קאן נישט זיין די וואקלדיגקייט, די אונזיכערקייט, די סורפריזען, וועלכע עס ברענגען מיט זיך די פארלאמענטען, וואו די מעהרהייטען זענען צופעליגע, קינסטליך צונויפגעשטיקעוועטע.

מעגליך, אז אויף דער ערשטער זיצונג, אדער בכלל אין אנהויב פון דער ארבייט וועלען פארקומען שטורמען, צוזאמענשטויסען, ביי דער אפאזיציע איז נאך פריש אין זכרון איהר מפלה ביי די וואהלען, פאר וועלכער זי מאכט הויפטזעכליך שולדיג די וואהל־אופנים פון דער רעגירונגס־פארטיי: די מעשה בריסק האט נאך נישט געפונען איהר אויפלעזונג און ענטשיידונג. די אפאזיציע, ספעציעל פ.פ.ס. וועט מסתם פרובען ארויפברענגען אויפ'ן טיש די געשיכטע מיט די ארעסטירטע ג. דעפוטאטען, מיט זייער בעהאנדלונג אין בריסקער פעסטונג, די מעטאדען, וועלכע זענען בעת די וואהלען אנגעווענדעט געווארען לגבי די געגנער פון דעם רעגירונגס־בלאק.

אבער די אלע פראגען און ענינים, מעגען זיי אננעהמען דעם שטורמיסטישען און דראמאטישסטען פערלויף, וועלען דאך זיין נישט מעהר ווי עפיזאדען: דער בלאק פון דער סאנאציע בעזיצט א מעהרהייט, איז אויף קיינעם נישט אנגעוויזען און איז דעריבער אימשטאנד אראפצורוימען פון וועג, אוועקצונעהמען פון דער טאג־ארדנונג יעטוועדע שטערונגען, וועלכע די אפאזיציע קאן פרובען אריינפיהרען.

דער סיים, וואס ווערט היינט געעפענט, איז פארמעל א פולקאם ארבייטספעהיגער, און זעלטען ווען אין דער געשיכטע פון פארלאמענטאריזם האט נאך א געהאט אזא פעסטען באדען אונטער די פיס, ווי די איצטיגע רעגירונג פון נייעם פרעמיער פולק. סלאוועק.

דער סיים דארף און קאן תיכף אריבערגעהען צו פראקטישער ארבייט. ביז איצט האט מען געבלאנדזשעט אין אבסטראקטע וועלטען. מ'האט גערעדט וועגען פראגראמען, מ'האט אויסגעארבייט קאנסטיטוציע־פראיעקטען — מיר זאגען פראיעקטען, מחמת יעדע גרופע פון ב. ב. האט געהאט איהר אייגענעם פראיעקט — מ'האט גערעדט וועגען שטייער־רעפארמען, מ'האט געשמועסט וועגען לינדערען די שרעקליכע ארבייטסלאזיגקייט — אבער וואס האט מען געקענט טון בשעת אין אלעם איז שולדיק געווען דער „פערשאלטענער“ סיים מיט זיין אפאזיציאנעלער מעהרהייט, וועלכע איז געווען אומפעהיג צו ארבייטען.

איצט אין נייעם סיים און סענאט געהען מיר ארויס פון דער וועלט פון אבסטראקטע פלענער אין דעם טאג־טעגליכען ממשות'דיגען לעבען. די בעפעלקערונג האט אויסגעקליבען אנ'ארבייטס־פעהיגען סיים, אין וועלכען ס'זענען פערהאן א סך ספעציאליסטען אויף פערשידענע געביטען — אזוי יעדענפאלס זאגט מען אונז, און אונז בלייבט נישט קיין אנדער ברירה, ווי דערווייל צו גלויבען, אז דאס איז טאקע אזוי.

אלזא, דער נייער ארבייטס־פעהיגער סיים און נאך מעהר ארבייטס־פעהיגער סענאט קומען זיך צונויף, כדי מיט גרויס קוראזש צו פערריכטען דאס אלץ, וואס עס האבען געטון די „פארטייניקעס“, וועלכע האבען אין דער אמת'ן געלאזען א גרויסען מיסט־קאסטען, וואס מ'דארף וואס גיכער אפרייניגען.

נאטירליך, קודם־כל אויפ'ן ווירטשאפטליכען געביט. איז דאך טאקע דער גאנצער שטייער־סיסטעם, וועלכער איז אנ'אומגליק פאר אונזער ווירטשאפטליכער ענטוויקלונג, א ווערק פון דעם צושמעטערטען צענטראלעוו צוזאמען מיט דער ענדעציע. אין יענע צייטען, ווען זיי האבען נאך רעגירט און געהאט די דעה, האבען זיי אויסגעארבייט די פערשידענע שטייער־געזעצען, וועלכע האבען פולשטענדיג רואינירט כמעט אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. נישט קיין אנדערע ווי די פ.פ.ס. מיט דער ענדעציע זענען געווען די שעפער פון אונזערע אומגעהויער גרויסע און נישט פראפארציאנעלע צו די קעשענעס פון די בירגער־בודזשעטען.

און ווען מיר געהען אביסעל ווייטער זעהען מיר: די פערגאנגענע סיימען האבען אויסגעארבייט א קאנסטיטוציע, וועלכע האט פערזיכערט פאר דעם בירגער פון כל־טוב, און וועלכע האט געהאלפן פערוואנדעלט אין אנ'אמת דעמאקראטישע מלוכה; א קאנסטיטוציע, וואס האט אפגעשאפט כל'ערליי נאציאנאלע און רעליגיעזע בעגרענצונגען, און וואס זעהט פאר די מעגליכקייט פון א פרייער קולטורעלער ענטוויקלונג פון יעדער נאציע אויף דער טעריטאריע פון דער פוילישער רעפובליק. און וועלכע האט אונז פערזארגט מיט א סיים, א געקליבענעם אויפ'ן יסוד פון דירעקטע, געהיימע, גלייכע, אלגעמיינע און פראפארציאנעלע וואהלען.

אבער דער עיקר חסרון פון דער דאזיגער קאנסטיטוציע איז געווען, וואס מ'האט זיך מיט איהר וועניג גערעכענט אין לעבען, וואס פאקטיש איז זי ביי זיי מעהר נישט געווען ווי א מין יורידישער פיקציע, וועלכע האט קיינעם נישט בעגליקט, און דער בירגער, נאכמעהר, דער בירגער פון דער נישט־פוילישער אנגעהעריגקייט האט פון די טובות פון דער דאזיגער קאנסטיטוציע גאר נישט גענאסען.

ווען מיר האבען, אלזא, איצט ארבייטספעהיגע געזעצגעבערישע אנשטאלטען, ווילען מיר האפען אז די לאגע וועט זיך ראדיקאל בייטען. די „פארטייניקעס“ האט מען ארויסגעווארפען און אין סיים זענען אריין נייע מענשען, און ס'איז אלזא, קלאר, אז ביי אזא מין צוזאמענשטעל דארף מען ערווארטען אז די גאנצע שלעכטע ירושה וועט אפגעמעקט ווערען.

קודם־כל וועט מען פערריכטען די שלעכטע שטייער־ און ווירטשאפטליכע געזעצגעבונג — כדי די בירגער זאלען בפועל ממש פיהלען, אז איצט רעגירט אין פוילען אנ'ארבייטס־פעהיגער סיים. ווייטער וועט מען זיך א נעהם טון צו דער קאנסטיטוציע און דער עיקר איהר רעפארמירען אין דעם זין, אז זי זאל פערפליכטען אין דער ווירקליכקייט, אז יעדער בירגער זאל זיך קענען אויף איהר פערופען אין דעם טאג־טעגליכען לעבען.

ס'איז דא א גרויס פעלד פון ארבייט. אנ'ארבייטס־פעהיגען סיים און סענאט האבען מיר — דארפען מיר איצט, אלזא, געדולדיג ווארטען ווי אזוי די ארבייט גופא וועט אויסזעהן.

פ. ב.

עס איז נישט צו דערקענען דעם קליינשטעטלדיגען יוד

ווי האלט עס מיט דער יודישער קאלאניזאציע אין בירא־בידזשאן?

אין ווילנא האט אויף דער דורכרייזע פון ראטענפערבאנד קיין אמעריקע, איניגע טעג געווילט גינא מעדעם, די פרוי פון פערשטארבענעם וולאדימיר מעדעם.

אין א שמועס מיט א מיטארבייטער פון „ווילנער טאג“ האט זי זיך געטיילט מיט איהרע איינדרוקען פון דער יודישער ערד־איינארדנונג, ספעציעל אין בירא־בידזשאן.

די פערבעסערונג פון דער עקאנאמישער לאגע אין שטעטעל האט נישט אפגעשטעלט די ערד־איינארדנונג, נאר אריינגעטראגען מעהר סדר אין דער קאלאניזאציע. די ערשטע יאהרען פון בירא־בידזשאן — 1928 און 1929 — האבען געגעבען נישט קיין גאנץ גוטע רעזולטאטען, וועלכע זענען, נאטירליך, איבערגעטריבען געווארען ביז צו דעם פערנעהם פון א קאטאסטראפע. ס'איז אבער נישט אזוי, און די ערשטע יאהרען איז געווען א כאאס אין דעם אפקלייב. ס'איז געפאהרען ווער ס'האט געקענט: דער קליינשטעטלדיגער חזן און דער מאלדאוואנקער גנב. די איבערוואנדערער האבען נישט געפונען אויף די ערטער נישט קיין הייזער. נישט קיין גענוגענדיגען אינווענטאר, נישט קיין אנווייזונגען, נישט קיין זריעה. ארום און ארום איז געווען די טאיגע און אויף יענער זייט פון טייך אמור זענען געווען די כינעזער. גראד האבען זיך אנגעהויבען די אומרוהען אין מאנדזשוריע און די איבערוואנדערער האבען מורא געהאט פאר אנפאלען פון די באנדעס.

ווי נאר ס'האט זיך אנגערוקט דער נאוועמבער און דער אמור האט זיך געהאלטען ביים שטעלען האט זיך אנגעהויבען א געלויף פון די אומגעוואוינטע עלעמענטען צוריק.

איצט זענען אין בירא־בידזשאן פערהאן העכער 2000 נפשות איבערוואנדערער. זיי האבען זיך שוין גוט איינגעפעסטיקט און קלערען נישט צו פערלאזען זייער ערד. די ארומיגע בעפעלקערונג, וואס בעשטעהט פון 27 טויזענט קאזאקען, האט זיך פון אנהויב סקעפטיש בעצויגען צו דער יודישער לאנדווירטשאפט, חוצדעם האבען לכתחילה קאליע געמאכט די בעציהונגען די טונקעלע עלעמענטען, וועלכע האבען זיך אריינגעכאפט צווישען די ערשטע איבערוואנדערער. די וואוילע יונגען פון א מאלדאוואנקע האבען אנגעהויבען צו לקחנען (ממש גנבענען) ביי די קאזאקען, וועלכע פלעגען פריהער פון אזוינס נישט וויסען און לאזען זייערע הייזער נישט פערשלאסען. די דאזיגע „שטארקע“ האבען אפילו געהאט פרעטענזיעס, וואס זיי זענען נישט געקומען אויף אלעם פארטיגען און ס'איז דערגאנגען צו אזעלכע אינצידענטען מיט זיי, ווי דאס אויסברעכען די שויבען אין הויז פון קאמזעט אין טיכאנקאיא. מיט'ן אפפלוס פון די שוואכע און „שטארקע“ האבען זיך די בעציהונגען צווישען די איבערוואנדערער און דער ארומיגער בעפעלקערונג איינגעשטעלט נארמאל.

דאס לאנד איז גרויס און רייך. עס פערנעהמט 4 א האלב מיליאן קוואדראט העקטאר אקערלאנד און וואלד. דער קלימאט איז דארט א וואונדערבארער. ער פעראייניגט אין זיך די אייגענשאפטען פון צפונדיגען פאס מיט דער סובטראפיקאלישער ספערע. די לופט איז דארטען זעלטען ריין און טרוקען. מיט איין זייט שפארט זיך דאס לאנד אן אין כינגאן, פון דער אנדערער זייט וואשט זי דער אמור. א סך פון די יונגהארג געהען אוועק אויף ווינטער ארבייטען אויף סאכאלין, אויף קאמטשאטקע, וואו עס בילדען זיך נייע אינדוסטריעלע צענטערס. בכלל האט די ראטענרעגירונג א טענדענץ צו אינדוסטריאליזירען דעם ווייטען מזרח. ווער עס האט פערד, דער קען מאכען א פיינעם לעבען פון טראנספארט. א חוץ דער גרויסער טראנס־סיבירישער באהן זענען דארטען קיין אנדערע באהן ליניעס נישטא, און מיט פערד קען מען נישקשה פערדינען.

דאס זענען אבער ווייטיגע פרנסות. די הויפט־ליניע געהט אויף דער ערד־איינארדנונג, דערביי ווערט איצט מעהר געלעגט אכט אויף ארגאניזירען קאלווירטשאפטען, בעת אין דער ערשטער צייט פון בירא־בידזשאנער קאלאניזאציע האט מען געשטעלט דעם טראפ אויף די אינדיווידואלען. סיי די קאלווירטשאפטען, סיי די אינדיווידואלען, זייענדיג בעפרייט פון שטייערען די ערשטע פאר יאהר, האבען איצט זיך געשטעלט אויף די פיס.

צו דינסט פון דער בירא־בידזשאנער קאלאניזאציע שטעהט א גאנצער שטאב פון טעכנישע קרעפטען: אגראנאמען, מעכאניקער, שלאסער, טראקטאריסטען. עס האט זיך ענטוויקעלט אזא מין אינסטיטוציע—בריגאדעשילעריי, וועלכע לאזט ארויס יונגע קוואליפיצירטע ארבייטער. אט די דאזיגע טעכנישע כוחות פאהרען אין בירא־בידזשאן, ווי אויך אין די אנדערע יודישע קאלאניעס, וואו זיי ווערען בעשעפטיגט אין די ישובים און אין די טראקטאר־באזעס.

אויך דעם שטייגער פון די יודישע איבערוואנדערער איז נישט צו דערקענען. דעם „קאמזעט“ איז איבערגעבליבען די אויפגאבע פון קולטורעלער בעזארגונג פון די יודישע ישובים. עס ווערען איינגעארדנעט לייען־שטיבלעך, ביבליאטעקען, קלובען, קיין קלויז איז נישט אויפגעבויט געווארען. ימים־נוראים האט מען געדאווענט אבער די יונגהארג האט דאס רוב געארבייט אין פעלד. קיין גרויסע טראגעדיע פאר די עלטערען איז עס נישט. מען מאכט אויך שלום מיט'ן געדאנק, אז כשר פלייש איז שווער צו קריגען. די אלטע לייט עסען טאקע נישט קיין פלייש, סיידען מען ברענגט עס פון כאבאראווסק. עס איז אפילו אראבגעבראכט געווארען קיין בירא־בידזשאן א שוחט, א יונגערמאן פון א יאהר צוויי און דרייסיק, נאר דינט ער האט חתונה געהאט (ד"ה זיך פערעגיסטרירט) מיט א יונגער קאזאטשקע, א קאמסאמאלקע, און דער שווער דיינער האט איהם אריינגענומען צו זיך אין ווירטשאפט, איז ווידער געווארען אויס כשר פלייש.

אין אלגעמיין איז גאר אין דעם איבערוואנדערער פון בירא־בידזשאן נישט צו דערקענען דעם קליינשטעטלדיגען יודען: ער איז ארבייטסאם און טיכטיק, מוטיק און פעסט ביי זיך. אזוי ארום דארף מען מיט בירא־בידזשאן נישט פערבינדען די גראנדיעזע פלענער, וועלכע זענען אזוי איבערטריבען געמאלט געווארען ביי דער ענטשטעהונג פון דער קאלאניזאציע אבער אויך נישט פארשטעלען ווי א קאטאסטראפע די ערשטע אומערפאלגען. די ווייטערדיגע קאלאניזיר־ארבייט ווערט געפיהרט אויף א געזונטען יסוד, לויט דער מאס פון נויטיגקייט און צוקום פון איבערוואנדערער־מאטעריאל.

אנ'אנגריף אויף איינשטיין'ען

ווערט צוגעגרייט דורך די אמעריקאנער זשורנאליסטען

פראג. איינשטיין פאהרט, ווי בעקאנט קיין אמעריקע. דער ענדציל פון זיין רייזע איז קאליפארניע, אבער פריהער וועט זיך דער געניאלער געלעהרטער אפשטעלען אויף עטליכע טאג אין ניו־יארק. און דא ווערט געגען איינשטיינען צוגעגרייט א פארמעלער אנגריף, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען אלע ניו־יארקער צייטונגען.

עס האנדעלט זיך וועגען דעם, וואס צוליב זיין שלעכטען געזונדצושטאנד האט איינשטיין בעשלאסען נישט צוגעבען קיין אינטערוויאוען די זשורנאליסטען, ווייל די געשפרעכען צורודערען א איהם צו שטארק. די פראגען, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט זיין רייזע, האבען געווארענט די אדמיניסטראציע פון דאמפער, מיט וועלכען ער וועט פאהרען, אז דער געלעהרטער האט נישט בדעה ארויסצוגעהן פון זיין קאיוטע, כדי אויסצומיידען אונגעוואונשענע בעגעגענישען.

וועגען דעם דאזיגען בעשלוס פון איינשטיינען איז מען געוואויר געווארען אין די ניו־יארקער בלעטער. עס איז קאמאנדירט געווארען א גאנצער שטאב רעפארטערען, וועלכע האבען בעשלאסען נישט אפצוטרעטען און קעמפען מיט איינשטיינען ביז צום לעצטען טראפען טינט“. אויף א ספעציעלער פערזאמלונג פון די ניו־יארקער אינטערוויאוערען איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו דערשלאגען זיך צו א שמועס מיט איינשטיינען מיט אלע מעגליכע און אונמעגליכע מיטלען.

מיר וועלען זיך פערוואנדלען אין קויהלען־טרעגער, אין צאל־בעאמטע, אין אגענטען פון פראהיבישאן, אבער צו איינשטיינען וועלען מיר מוזען צוקומען, — האבען זיך געגעבען דאס ווארט די אמעריקאנער זשורנאליסטען.

און זיי וועלען זיכער האלטען ווארט.

סענסאציאנעלער פראצעס פון א ארטיסט

וועלכער האט געשאסען זיין פריינדין, אנ'ארטיסטקע

אין ווין האט זיך אנגעהויבען דער סענסאציאנעלער פראצעס פון ארטיסט פון רהיינהארדטס טעאטער קורט דאען, וועלכער ווערט בעשולדיגט, אז מיט 5 רעוואלווער־שאסען האט ער געוואלט ערמארדען די 18־יעהריגע ארטיסטקע גרעטא מארין.

דאען האט זיך בעקענט מיט דעם מיידעל אין קאבארעט „פעמינא“ און האט פון איהר געמאכט א בעקאנטע אקטריסע. אבער נאך א געוויסער צייט איז די פערהעלטעניש מיט דאען'ען פאר גרעטאן געווארען צו לעסטיג, זי האט געמיינט, אז זי וועט פון ארטיסט פטור ווערען, ווייל דאען האט זיך בעפריינדעט מיט דער רוסישער ארטיסטקע סאמ־יאנא לובינסקאיא.

(לובינסקאיא האט טאקע געוואלט ארויסטרעטען אלס עדות אינ'ם פראצעס געגען דאענען, נאר זי האט זיך פעריסמ'ט פאר'ן פראצעס).

דאען האט געוואלט צווינגען גרעטא מארען צו פאהרען מיט איהם אין א טורנע. גרעטא האט זיך דערפון אפגעזאגט. דאן איז דאען נאך דער פארשטעלונג אוועק אין א רעסטאראן, דא האט ער זעהר פיל גערויכערט און געטרונקען. פון דאנען איז ער אוועק צו גרעטאס הויז און 3 שעה אויף איהר געווארט ביים אריינגאנג. ווען גרעטא איז ענדליך אנגעקומען, האט ער איהר געבעטען, זי זאל געהן מיט איהם שפאצירען. אויפ'ן וועג האט ער איהר געמאכט א שטורמישע אייפערזוכט־סצענע. ענדליך האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און האט 5 מאל אויסגעשאסען אין דער ארטיסטקע. גרעטא מארען האט זיך לאנג געפונען אין א לעבענס־געפעהרליכען צושטאנד, אבער זי איז דאך געבליבען לעבען.

אויפ'ן פראצעס האט דאען דערצעהלט, אז ער איז 3 יאהר געווען אויפ'ן פראנט, איז פערוואונדעט געווארען אין קאפ און איז איינמאל אינגאנצען פערשיט געווארען אין די אקאפען. דערפון נעהמט זיך זיין געשטייגערטע נערוויזיטעט און צורייצקייט.

לאיד דזשארדזש לייקענט

אז צווישען איהם מיט מאקדאנאלדען זאל זיין געשלאסען אנ'אפמאך

לאנדאן, 8. (ספ. טעל.) דער פיהרער פון די ליבעראלען לאיד דזשארדזש איז ארויסגעטראטען מיט א רעדע וועלכע איז אין די פאליטישע קרייזען שוין לאנג דערווארט געווארען מיט אונגעדולד.

לאיד דזשארדזש האט געמאכט א סענסאציאנעלע ערקלערונג אז צווישען די ליבעראלען מיט די לייבוריסטען איז נישט געשלאסען געווארען קיין שום אפמאך. אגב איז ער שטארק ארויסגעטראטען געגען דער פאליטיק פון מאקדאנאלדס רעגירונג, וועלכע האט, ווי ער בעהויפטעט געליטען א מפלה ווייל אין פערלויף פון אכצעהן חדשים האט זי נישט בעוויזען צו טון גארנישט וואס זאל אויסבעסערען די שווערע עקאנאמישע לאגע אין ענגלאנד.

ווייטער האט לאיד דזשארדזש ערקלערט אז אויב איצט וואלטען פארגעקומען וואהלען וואלטען געזיגט די קאנסערוואטיווען און ענגלאנד וואלט אריבער צו דער פאליטיק פון פראטעקציאניזם וואס די ליבעראלען וואלטען נישט געוואלט זעהן. די ליבעראלען וועלען דעריבער דערפיהרען צום פאלען פון קאבינעט, נאר אין פאל פון אנ'ערנסטען ענין וועלען זיי דעריבער שטיצען די רעגירונג אבער בלייבען זעלבסטשטענדיג.

די רעגירונג דארף אדורכפיהרען די וואהל־רעפארם און אויב דאס לארדען־הויז וועט זיך דער רעפארם אקעגענשטעלען, וועט זי ציהען די קאנסעקווענצען דערפון.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 9 י"ט כסלו תרצ"א

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.15

זון-אונטערגאנג 3.31

די מגילה פון צרות

דער אומגליקליכער בן-ארבעים, וואָרט געהאָלפען צו ווערען פון זיין מוטער די מיליאָנערקע

משה מיינהאַרט איז געבוירען געוואָרען אין טשאַרטקאָוו מיט עטליכע און פערציג יאָהר צוריק. פאַר די דאָזיגע עטליכע און פערציג יאָהר האָט ער דורכגעמאַכט אַזאַ רייך לעבען, אַז די געשעהענישען וואָלטען געלאַנקט אויף אַ ראָמאַן אין פאָרטזעצונגען מיט זעהר אַנ'אָנציהענדען אינהאַלט.

נאָר לאָמיר דערצעהלען די געשיכטע אין קורצען:

ווען משה איז אַלט געווען 8 חדשים, האָט זיין מוטער, מינדזשע גרינשפאַן אין אַ שעהנעם העלען טאָג פארלאָזט דעם פאָטער מיט'ן קינד און איז פערשוואונדען. דער פאָטער האָט זיך געפּיהלט שווער געטראָפען, האָט אַ קורצע צייט נאָך געלעבט אין טשאַרטקאָוו, אָבער איהם איז אַלץ אין שטעטעל נמאס געוואָרען, און ער האָט אַרויסגעוואַנדערט אין דייטשלאַנד און זיך דאָרט איינגעאָרדענט.

זעהט אויס, אַז דער פאָטער האָט די מוטער שטאַרק ליב געהאַט, ווייל ער האָט ביז צום טויט צום צווייטען מאָל נישט חתונה געהאַט. ווען משה פלעגט זיך אַמאָל נאָכפרעגען אויף זיין מוטער, האָט איהם דער פאָטער געענטפערט, אַז די מוטער איז געשטאָרבען.

ערשט, ווען ער איז שוין געווען אַ דרייסיגיעהריגער בחור, האָט זיך משה דערוואוסט דעם אמת וועגען זיין מוטער.

צו יענער צייט האָט ער שוין געהאַט געענדיגט אַ דייטשע מיטעל-שול. זיין פאָטער האָט געהאַט אַ גרויס קאָנפעקציע-געשעפט, וועלכער האָט גוט פּראָספּערירט, און משה, ביי וועלכען ס'איז ענטשטאַנען אַ גוואַלדיגע בענקשאַפט נאָך זיין מוטער, וואָס ער האָט קיינמאָל נישט געקענט, האָט אָנגעהויבען זי צו זוכען.

ענדליך איז איהם מיט דער הילף פון די דייטשע הילפס-אינסטיטוציעס געלונגען זיך צו דערוויסען דעם אַדרעס פון זיין מוטער׳ס אַ שוועסטער, וועלכע האָט אויסגעוואַנדערט קיין ניו-יאָרק.

פון דער טאַנטע האָט ער זיך דערוואוסט, אַז די מוטער געפינט זיך אויך אין אַמעריקאַ, אַז זי האָט חתונה געהאַט דאָרט מיט אַ געוויסען מאָרגוליס, האָט מיט איהם 2 קינדער, ביידע מיידלעך, און וואוינט אין ניו-יאָרק.

אין די ווייטערדיגע בריף האָט איהם די טאַנטע געשריבען, אַז די מוטער האָט געלייענט זיינע בריף, האָט ביטער געוויינט אויפ'ן גורל פון איהר עלענד קינד. אָבער דעם גענויען אַדרעס פון דער מוטער האָט זי משה'ן נישט צוגעשיקט, ווייל האָט אויסגעבראָכען דער קריג און די פאַרבינדונג מיט דער טאַנטע איז איבערגעריסען געוואָרען.

דערווייל האָט משה מיינהאַרט חתונה געהאַט, זיך געעפענט אַ געשעפט אין לייפּציג און דאָרט געפיהרט אַ רוהיג פאַמיליען לעבען מיט זיין פרוי און קינדער.

אַזוי האָט געדויערט ביז 1929, ווען מיינהאַרטען האָט געטראָפען אַנ'אומגליק: ער איז געבליבען שולדיג פאַר שטייערען אַ גרעסערען בעטראַג און דער שטייערען-אַמט האָט בעשטימט אַ ליציטאַציע פון זיינע סחורות.

אינ'ם טאָג פון דער ליציטאַציע, ווען דער קאָמאָרניק איז געקומען, האָט מ. איהם פאַרגעשלאָגען לאַפּובקע, אַז ער זאָל די ליציטאַציע נישט אַדורכפיהרען. דער קאָמאָרניק האָט די לאַפּובקע כלומרשט גענומען, אָבער האָט וועגען דעם געמאָלדען אין אַמט, און געגען מ. איז פערפיהרט געוואָרען אַ פּראָצעס.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 1 יאָהר טורמע און אַרויסגעשיקט צו ווערען פון דייטשלאַנד.

מ. האָט אַבגעגעבען אַנ'אַפּעלאַציע.

ס'פערשטעהט זיך, אַז דאָס געשעפט איז אינצווישען רואינירט געוואָרען. דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט די שטראָף פערדאָפּעלט.

דאָס איז אַנ'אויסטערלישער פאַל ווען אָהן דעם פאָרשלאָג פון פּראָקוראָר זאָל אַנ'אַפּעלאַציע-געריכט פערגרעסערען אַ שטראָף. אָבער אַזוי איז שוין מעשה מזל.

ווען דאָס געשעפט איז געווען רואינירט און מ. האָט זיך געדאַרפט אָפּזיצען 2 יאָהר, כדי שפּעטער אַרויסגעשיקט צו ווערען פון לאַנד, האָט ער בעשלאָסען אַליין אַוועקצופאָהרען פון דייטשלאַנד און האָט עס טאַקי געטאָן.

אָנגעקומען קיין פוילען האָט זיך מ., וועלכער רעדט נאָר דייטש, אַ פּאָר טעג אַרומגעדרעהט אין קאַטאָוויץ, ביז ער האָט אויסגעגעבען זיינע לעצטע פּאָר פעניג וואָס ער האָט געהאַט, האָט ער זיך פערסמט. מ'האָט איהם אָבער אָבגעראַטעוועט און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ווען ער איז געלעגען אין שפּיטאָל האָבען זיך איינינגע קאַטאָוויצער פּעראינטערעסירט מיט זיין גורל און זיך פערשטענדיגט מיט דער לייפּציגער קהלה.

פון דאָרט איז אָנגעקומען אַ תשובה, אַז די לייפּציגער יודישע קהלה האָט גענומען אונטער איהר אויפזיכט די פערבליבענע פרוי און קינדער פון מ.

אינצווישען איז די קאַטאָוויצער פּריינט געלונגען אויך אויסצוזוכען דעם אַדרעס פון משה'ס מוטער אין ניו-יאָרק, אַ פרוי אַ מיליאָנערקע, און זיך געווענדעט צו איהר, אַז זי זאָל אויסהעלפען איהר זוהן. אָבער פון דער מוטער איז דערווייל קיין תשובה נישט אָנגעקומען.

ווען מ. האָט זיך אויסגעהיילט און איז אַרויס פון קאַטאָוויצער שפּיטאָל, איז ער געקומען צופאָהרען קיין לאָדז. דאָ האָבען זיך מיט איהם פּעראינטערעסירט דער היגער „יעקאָס", און די יודישע קהלה, און ער האָט בעקומען די מעגליכקייט אַרויסצופאָהרען קיין וואַרשאַ, וואו ער האָט בעקומען בעשעפטיגונג.

דערווייל וואַרט ער אין וואַרשאַ אויף בעסערע צייטען און אויף אַ תשובה פון דער אַמעריקאַנער מוטער.

שפּייז-געוועלבער וועלען זיין אָפען ביז 9 אין אָוענד

(ב) פונ'ם 15. דעצעמבער הויבען אָן צו פערפליכטען די נייע האַנדעלס-שעה'ן. די האַנדעלס-שעה'ן אין געשעפט מיט לעבענס-מיטעל-אַרטיקלען און אין די פריזיער - אַנשטאַלטען ווערען פעסטגעשטעלט ביז 9 אַ זייגער אין אָוענד.

אָפּגעבּרענט אַ טישלעריי

פּאָליציי האָט אַ פערדאַכט, אַז ס'איז פאָרגעקומען אַנ'אונטערצינדונג

(א) עהערנעכטען אינדערפריה איז אויף פּאַלאַצאָווע 12, אין דער טישלעריי פון ליסעצקי אויסגעבראָכען אַ שרפה. ס'זענען בּאַלד אָנגעקומען 3 אָפּטיילונגען פייערלעשער. צווישען די אַרומיגע שכנים איז ענטשטאַנען אַ פּאַניק, ווייל ס'איז געווען פול מיט מאַטעריאַלען, וואָס צינדען זיך לייכט אָן און די אַקציע פון די פייערלעשער איז דורכדעם פערשווערט געוואָרען. ערשט נאָך 4 שעה איז געלונגען די שרפה איינצולעשען. ס'האָט אָפּגעבּרענט די טישלעריי און אַנ'איינשטאָקיג הייזעל מיט מאַשינען און מכשירים. דער היזק בעטרעפט ביז 80 טויזענד זל. ביים לעשען די שרפה זענען די פייערלעשער בעפאַלען אויף סמנים פון אונטערצינדונג.

פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

וואָס פאַר אַ מעטאָדע דאַרף זיין צו ערלערנען פרעמדע שפּראַכען

דאָס מוסטערהאַפטע דערלערנען פרעמדע שפּראַכען מוז ענטשפּרעכען פאָלגענדע בעדינגונגען:

1) מוז זיך איינגעען סיי פאַר די וואָס לערנען זיך אַליין און סיי פאַר דער לעהרערשאַפט און מוז זיך שטיצען אויף די בעסטע און נייעסטע לעהר-מעטאָדען;

2) דאַרף לערנען פּראַקטישע אויסשפּראַך פון טעגליכען געברויך, צוגעבענדיג גלייכצייטיג אויף אַ קלאָרען און איינהאַלטליכען אופן די גרונד-פּרינציפּען פון גראַמאַטיק און צונויפשטעלונג.

3) דאַרף מעגליכען דעם לערנענדען צו טראַכטען אין דער פרעמדער שפּראַך מיט דער אויסמיידונג פון איבערזעצונגס-פּראָצעס.

4) דער לערנענדער דאַרף זיך שוין פון אָנהויב אָן לערנען די פרעמדע שפּראַך מיט אַנ'אויסגעצייכענטען אַקצענט די לינגוואַפאָן-מעטאָדע איז שוין איינגעפיהרט געוואָרען אין 14 שפּראַכען און ווערט בענוצט אין אַלע ציוויליזירטע לענדער.

די לאָדזשער אָפּטיילונג פון לינגוואַפאָן-אינסטיטוט אויף פּושקינאַ 19 ערטיילט די פעראינטערעסירטע אין דער לעהר-מעטאָדע פון לינגוואַפאָן פּערזענליכע אָנווייזונגען און אויפקלערונגען בענצליך אומזיסטערהייט, אין די שעה'ן פון 5—8 אָוענד.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9); סטעקלאַ (לימאַנאָווסקי 37); גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6); האַמבורג (גלובנאַ 50); פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307); פּיאָטרקאָווסקי (פּאַמאָרסקאַ 91).

פון מיליטער-געריכט

(2) אין מיליטער-געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען זעלנער זיגמונד פלאָרשאַק, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען, אַז ער איז אַוועק פון מיליטער און האָט זיך אויף אַ שווינדלערישען אופן צוגענומען פערשידענע מיליטערישע זאַכען.

דער בעשולדיגטער איז פערמשפּט געוואָרען אויף 3 חדשים תפיסה.

געגנבעט באַגאַזש פון אַנ'אויטאָבוס

(2) אויפ'ן זגערזשער שאָסע האָבען גנבים אַראָפּגעגנבעט איינינגע בעלען סחורה, בעשטימט פאַר דער פירמע „פּעפּעגע".

די גנבים האָבען די גנבה איבערגעלאָזט אין וואַלד און אַליין זענען זיי נעלם געוואָרען.

פון ציטונגס-פערקויפער-פעראיין

אויף דער פערזאַמלונג וואָס איז פאָרגעקומען די טעג איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג: פּרעזעס אברהם וויעלגאָוואַלסקי, וו.-פּרעזעס — שמחה הובערמאַן און ישראליק ראָזענבלום. סעקרעטאַר — יוסף בירענצווייג, קאַסירער — בנימין עלבוים. מנחם אסט און נתן הימעל. ב

קאַנדידאַטען: עקיבה גרינבוים, יעקל פלאָם און שמואל עפּשטיין. רעוויזיר-קאָמיסיע: מרדכי טאָגליכט, שמואל זוסמאַן, משה ראַבענשטיין.

גרויסער ערפאָלג

פון דער בילדער און סקולפּטור-אויסשטעלונג אויף מאָניושקי 2

די גרויסע בילדער און סקולפּטור-אויסשטעלונג פון די 6 קינסטלער: קאַהאַנע, פינקעלשטיין, הירשפאַנג, קודזשוויטש, שטעטשאַס און ליבעלסקי, וואָס געפינט זיך אין די זאַלען פון גייער-הויז אויף מאָניושקי 2, רופט ווייטער אַרויס אַ גרויסען אינטערעס ביי די ליבהאָבער פון קונסט אין אונזער שטאָט.

די אויסשטעלונג האָבען שוין בעזוכט אין משך פון דער ערשטער וואָך העכער טויזענד מענשען, דערונטער פיל שול-יוגענד, געזעלשאַפטליכע פערבאַנדען און אינטעליגענץ.

דער צוגענגליכער אַריינטריטס-פּרייז פון די בילעטען אויף דער אויסשטעלונג, וואָס מאַכט אויס 25 און 50 גראָשען, גיט די מעגליכקייט צו בעזוכען יעדען ליבהאָבער פון שיינער קונסט.

די אויסשטעלונג איז אָפען טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אָוענד.

קאָנצערטען אין „פילהאַרמאָניע"

היינט, דינסטאָג, 8,30 אָוענד קומט פאָר דער ערשטער אינאַוגוראַציאָנס-קאָנצערט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון בערימטען דיריגענט ה' וואַלעריאַן בערדיאַיעוו, הויפּט-דירעקטאָר פון וואַרשאַווער אָפּערע.

אַלס סאָליסטען טרעט אַרויס די בערימטע זינגערין אַדאַ סאַרי.

אין פּראָגראַם: די סימפאָניע „מאַנפרעד" פון טשייקאָווסקי, ווי אויך די אוווערטורע פון דער אָפּערע „טאַנהויזער" פון וואַגנער.

איך זוך — אַ שטוב

אויף אַ וואוינונג פאַר אַ פאַמיליע אָהן אָפּטרעטגעלד ביז 130 זל. אַ קוואַרטאַל. צו ווענדען זיך קילינסקיעגאָ 51 (ווידזעווסקאַ) אין גאַלאַנט. געוועלב

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20

נאָך 10 גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי'ס קונסט-טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר-טעאַטער אין בערלין

פּאָול באַראַטאָוו

היינט דינסטאַג ווערט נישט געשפּילט.

מאָרגען מיטוואָך, דעם 10 דעצ., 9 אָוענד ביליגע פּרייזען פון 80 גר. אָן

„דער פרעמדער"

דראַמע אין 4 אַקטען פון י. גאָרדין. הויפּט-ראָל „דער פרעמדער" פּאָול באַראַטאָוו

פרייטאָג, דעם 12 דעצעמבער 9 אָוענד פּרעמיערע!!!

„אייקעלע מזיק"

טראַגי-קאָמעדיע אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג. הויפּט-ראָל „אייקעלע מזיק" פּ. באַראַטאָוו

עס נעהמען אַנטייל פרויען: מ. ראָזען, ס. פלאָם, י. פלאָם, ס. פּאָזנאַנסקאַ. מענער: ה. בראַקאַרזש, מ. גורוויטש, י. גרינהויז, י. וויינבערג, מ. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. סופלער מ. אייזענבערג

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

KAZDY GROSZ
WYDANY NA WALKĘ Z GRUŹLICĄ
SOWICIE SIĘ OPŁACA

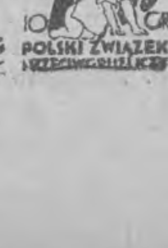

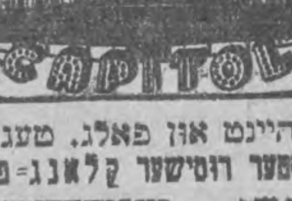

היינט און פאָלג. טעג!

גרעסטער רוסישער קלאַנג-פילם

רעזשי — STRZYZEWSKI

„טראַיקאַ"

אין די הויפּט-ראָלען:

OLGA CZECHOWA, HANS SCHLETTOW

אין בילד ווערט געזונגען דאָס ליד „Hajda Trojka śnieg puszysty"...

אויסער'ן פּראָגראַם:

רעוועלאַציע-קלאַנג - צוגאַבע

אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער בּיים.

פּאָפּולערע פּרייזע.

די קומענדיגע שטײַער־רעפאָרם
די הויפּט־יסודות אויף וועלכע זי מוז אויפגעבויט ווערן

עס איז כמעט אין גאַנץ פּוילען נישט פאַראַן קיין שום מענש — נישט אויסגעשלאָסן אין רעגירונגס־קרײַזן, וואָס זאָל צווייפלען אין דער נויטיגקייט און דער וויכטיגקייט פון אַ שנעלער און גרינדליכער שטײַער־רעפאָרם.

עס זענען נאָר פאַראַן חלוקי־דעות ווי ווײַט די דאָזיגע שטײַער־רעפאָרם זאָל דערגרייכען און אין וועלכען מאָמענט זי זאָל דורכגעפיהרט ווערן.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט פאָרגעלייגט אַ פּראָיעקט פון אַ אַזוי גערופענער שטײַער־אָרדינאַציע, וועלכע האָט בעדאַרפט אַרויסגעגעבען ווערען אויפ׳ן וועג פון אַ דעקרעט פון מלוכה־פּרעזידענט, ווײַל דער סיים איז נישט געווען טעטיג, געגען דעם האָבען זיך אַרויסגעזאָגט די ווירטשאַפטליכע קרײַזען און אַלע האַנדעלס־קאַמערן. אין אַ ברייטער דיסקוסיע האָבען זאַכקענער פון שטײַער־ענינים אויף קלאָר אַרויסגעוויזען, אַז די דאָזיגע שטײַער־רעפאָרם קאָן נאָר דורכגעפיהרט ווערען דורך דעם סיים, אין וועלכען דער ענין קאָן גענוי דורכשטודירט און אויסגעאַרבייט ווערען.

מיר מוזען בעטאָנען, אַז ד׳ ידאָזיגע שטײַער־אָרדינאַציע בעריהרט בכלל נישט דעם שטײַער אַלס אַ זעלכען, דאָס הייסט, זי רעגעלט נישט זײַן הויך, פּראָצענט־סטאַווקעס, פּאַטענטען וכדומה, נאָר רעגעלט פּשוט דעם מין ווי אַזוי דער שטײַער זאָל אויסגעמאָסטען ווערען, דורך ועמען ווי אַזוי מען קאָן אַרײַנטראָגען רעקורסען, בכלל די אַזוי גערופענע שטײַער־פּראָצעדור פאַר אַלע פערהאַנגענע שטײַערען אין פּוילען מיט דעם אומזאַץ־ און הכנסה־שטײַער בראש.

די פאָרגעלעגטע שטײַער־אָרדינאַציע איז לויט אונזער מיינונג — נישט גינסטיג פאַר די שטײַער־צאָהלער. אמת, אַז זי שאַפט אָפּ די שאַצונגס־קאָמיסיעס אין דער ערשטער אינסטאַנץ צוריקלאָזענדיג בלוי אַזוי גערופענע קאָמיסיעס „אדוואלאוושע“ ביי די פינאַנץ־אַמטען. דאָס פיהרט אָבער נישט אין קיין שטײַער־געריכטען, וועלכע ווערען פאָרלאַנגט אַלס רעקאָמפּענסאַציע פאַר דעם אָפּשאַפען פון די שטײַער־קאָמיסיעס אין דער ערשטער אינסטאַנץ. איינס מיט דעם אַנדערען זענען ענג צוזאַמענגעבונדען און קאָן נאָר צוזאַמען דורכגעפיהרט ווערען.

כדי די שטײַער־פּראָצעדור זאָל בכלל האָבען, וואָס פאַר אַ עס איז ווערט, מוז זי — לויט אונזער מיינונג — בעהערשט ווערען פון אַזאַ מין גײַסט אַז נישט אַלע שטײַער־צאָהלער זענען שטײַער־דעפּרווידאַנטען, דאָס איז דער הויפּט־יסוד פון אַ יעדער קומענדיגער שטײַער־רעפאָרם, אויב עס זאָל ענדליך דורכגעפיהרט ווערען אַ געזונדטע ראָאַרגאַניזאַציע פון דעם שטײַער־וועזען אין פּוילען בכלל, עס מוז, איין מאָל פאַר אַלע מאָל אָפּגעשאַפט ווערען די מיינונג אין די שטײַער־אַמטען, אַז יעדער סוחר, אינדוסטריעלער און בעל־מלאכה, איז נישט קיין שטײַער־צאָהלער און וויל אַ זעלכער נישט זײַן, נאָר ערקלערט טאָג ווי נאַכט ווי אַזוי פּטור צו ווערען פון דעם שטײַער און איהם נישט צו בעצאָהלען. דאַגעגען מוזען די שטײַער־אַמטען ברייט אויפמאַכען זייערע טירען און פּענסטער כדי טיף אין זיך אײַנצוזאַפּן די לפי שעה׳דיגע ווירטשאַפטליכע סיטואַציע און עקאָנאָמישע לאַגע פון די ברייטע מאַסען, אַזוי גערופענע „שטײַער־צאָהלער“.

און ווען דער דאָזיגער פּאָסטולאַט וועט דורכגעפיהרט ווערען זענען מיר טיף איבערצייגט, אַז דאָס שטײַער־פּראָבלעם אין פּוילען וועט פאַר אַלע מאָל פערלירען 99 פּראָצענט פון זײַן האַרטקייט און שאַרפקייט.

פאָלגענדער יסוד פון דער קומענדיגער שטײַער־רעפאָרם, מוז נוגע זײַן די שטײַער־בעמעסטע.

אַ שטײַער־בעמעסטער מוז זײַן גאַנץ פרײַ פון זאָרגען פון טאָג־טעגליכען לעבען, זײַן געהאַלט מוז גרעסער בעטראָפען און ער מוז בילדען — גלײַך ווי ד׳ ריכטער — אַ ספּעציעלע בעאַמטען־קאַסטע צווישען אַלע בעאַמטע פון דער מלוכה, מיט איין וואָרט, ער מוז גוט בעצאָהלט ווערען. בזה האופן וועט ער האָבען די נויטיגע רוה ביי זײַן טעטיגקייט, וואָרום מיר מוזען געדענקען, אַז היינט איז בכלל נישט קיין חילוק צווישען דעם שטײַער אויסמאָס פון דעם שטײַער־בעאַמטען און צווישען אַ פּסק־דין פון אַ ריכטער־טריבונאַל. אייגער און דער צווייטער קאָן די עקזיסטענץ פון אַ בירגער פּשוט צושמעטערן. דער שטײַער־אינספּעקטאָר מוז זײַן לגמרי אומאָפּהענגיג פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט און קיין שום סטאַראָסטא טאָר זיך נישט אַרײַנמישען אין זײַנע אַנגעלעגענהייטען.

וואָס שייך דעם אומזאַץ־שטײַער — נישט רעדענדיג וועגען זײַן הויך וכדומה — מוז די קומענדיגע שטײַער־רעפאָרם געבען דעם שטײַער־צאָהלער די זעלבע רעכט, וועלכע ער האָט ביים הכנסה־שטײַער. מיר פערשטעהען דערונטער דאָס, אַז אויב ער מאַכט אַ „זעזנאַניע“ וועגען זײַן „אָברוט“ טאָר נישט דער שטײַער־אינספּעקטאָר איהם אויסמעסטען אַ גרעסערן „אָברוט“ איידער ער האָט איהם נישט פערהערט און פון איהם פערלאַנגט אַ בעגרינדונג פאַר וואָס ער האָט געמאַכט אַזאַ מין „זעזנאַניע“ און נישט קיין אַנדערע — ער מוז איהם גענוי פאָרלעגען דאָס גאַנצע מאַטעריאַל, וואָס ער האָט וועגען איהם און אַזוי געבען דעם שטײַער־צאָהלער די מעגליכקייט זיך דעריבער אויסצורעדען עס מוז איין מאָל פאַר אַלע מאָל אויפהערען דאָס זיך סודלען וועגען דעם שטײַער־צאָהלער, צי מען זאָל מיט זײַן אויסמאָס געהען אַרויף צו אַראָפּ, נאָר מען מוז נעהמען אין בעטראַכט זײַנע מאָמענטאַנע פערהעלטנישען און די עקאָנאָמישע סיטואַציע. האָט ער געמאַכט גרויסע אומזאַצען מוז ער צאָהלען און אויף קיינעם זאָל נישט קאָנען אומפערהאַפט אַרויפפאַלען אַ שטײַער־אויסמאָס פון אומזאַצען מיט וועלכע ער האָט קיינמאָל נישט געהאַט קיין שייכות.

עס מוז אויפהערען דאָס ציטערניש פאַר דעם קומענדיגען „באַקאַז פּלאַטניטשי“ און פאַר די ציפערען, וואָס זענען אין איהם פערהאַן, נאָר עס מוז דעם שטײַער־צאָהלער ווערען גאַראַנטירט נישט נאָר אַ פאָרמעלער, נאָר אויך אַ פאַקטישער אַנטייל אין דער אויסמעסטונג פון זײַן שטײַער.

ס׳איז נישט צו פערשטעהן, פאַרוואָס עס זאָל נישט מעגליך זײַן דעם שטײַער־צאָהלער צו פערזיכערען אַ פאַקטישען און אַן׳אמת׳ען אַנטייל אין זײַן שטײַער־אויסמאָס, וועלכער בעדייטעט פאַר איהם — אַ סך מאָל — דאָס האַמלעטישע „זײַן אָדער נישט זײַן“ עס וועט נישט זײַן קיין אומגליק פאַר דער שטײַער־מלוכה, אַז דער שטײַער־צאָהלער אָדער זײַן פּאָרטרעטער וועט האָבען דאָס רעכט אין דער שטײַער־קאַנצעלײַ — אונטער אויפזיכט פון שטײַער־אָרגאַנען — פרײַ דורכצוקוקען אַלע מאַטעריאַלען פון דעם דאָזיגען שטײַער־צאָהלער.

עס מוז אויך אויפהערען דאָס רעכט פון די שטײַער־אַמטען צו מאַכען פון אַ יעדען שטײַער־צאָהלער. וואָס פיהרט האַנדעלס־ביכער א אינפאָרמאַציע־ביוראָ פאַר שטײַער־צאָהלער, וואָס וואָס קויפען ביי איהם איין, דאָס דערנידריגט מאָראַליש סיי דעם דאָזיגען סוחר און סיי די מלוכה און דאָס פיהרט צו מיספערשטענדנישען און קאָנפליקטען. דאָס פיהרט אויך דערצו, אַז טראָץ אַלע פּרעמיעס, וועלכע דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום גיט פאַר פירמעס, וואָס פיהרען האַנדעלס־ביכער אין פאָרם פון בעשטייערען מיט קלענערע פּראָצענט־סטאַווקעס — פערקלענערען זיך פון יאָהר צו יאָהר די צאָהלען פון די פירמעס, וואָס פיהרען האַנדעלס־ביכער.

ס׳מוז אויפהערען דאָס מאַסענהאַפטע פּסל׳ען פון די דאָזיגע האַנדעלס־ביכער דורך שטײַער־בוכהאַלטערס. עס מוז געבילדעט ווערען אַ קאַסטע פון מלוכהשע בוכהאַלטער, וועלכע זאָלען האָבען דיזעלבע פּראָראָגאַטיווען, וואָס ריכטער ד. ה. פולע אומאָבהענגיגקייט און זיי זאָלען זײַן אין די רשימות — נישט פון דער שטײַער־מאַכט — נאָר פון געריכט.

די האַנדעלס־געהיימנישען מוזען דורך די שטײַער־אַמטען נישט נאָר אָנגעהאַלטען ווערען אויף דעם פּאַפּיר, נאָר טאַקע אין דער פּראַקטיק.

אָט דאָס זענען די הויפּט־יסודות אויף וועלכע אַ ריכטיגע און אַ ערליכע שטײַער־אָרדינאַציע קאָן אין פּוילען אויסגעבויט ווערען.

דר. ח. באַלקען.

קופּאָן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג דינסטאָג, דעם 9־טען דעצעמבער

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נײַעם פאָלקסבלאַט“ — פון דעם זעלבען טאָג. —

ספּאָרט־בעוועגונג

ל. ט. ס. ג. — טוריסטען 1:2 (0:2)

אין פערלויף פון זונטאָגדיגען און מאָנטאָג׳דיגען טאָג איז אין לאָדז פאָרגעקומען נאָר איין איינציגער פוסבאָל־מעטש וועגען דער נישט־אָפיציעלער מייסטערשאַפט פון לאָדז און וועגען בעכער פון „קוריער לודזקי“. דער מעטש האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נישט־פערדינטען נצחון פון ל. ס. ס. ג. די טויערען פאַר ל. ט. ס. ג. האָבען געשאָסען הערבסטרייך און סטקאָלאָווסקי, דערביי זענען ביידע טויערען געפאַלען צוליב דער שולד פון די טוריסטען־פּערטיידיגונג. דאָס עהרען־טויער פאַר די טוריסטען האָט געשאָסען מיכאַלסקי פון אַ שטראָף־שטויס אין דער צווייטער העלפט האָט ל. ט. ס. ג. זעהר ברוטאַל געשפּילט, אַזוי אַז דער ריכטער איז געווען געצוואונגען אַראָפּצושיקען פון פּלאַץ אויך 3 שפּילער פון ל. ס. ס. ג.

ריכטער ה׳ אַנדזשעיאַק.

לעמבערגער „לעכיא“ אַרײַן אין דער ליגע

„לעכיאַ“ - א. ק. ס. — 1:3

דער דעצידירענדער מעטש וועגען אַרײַנקימען אין דער ליגע „לעכיא“ — „א. ק. ס“ האָט נאָך אַ פערביטערטען קאַמף געבראַכט אַ נצחון דער לעמבערגער „לעכיא“. אַזוי אַרום האָט „לעכיא“ זיך פערזיכערט אַ ני אָרט אין דער ליגע. דער אַלגעמיינער פאַוואָריט דער „אַמאַטאָרישער ספּאָרט־קלוב“ וועט ווײַטער מוזען שפּילען אין „א“־קלאַס.

„ווילסאַ“ — „קראַקאָוויאַ“ 1:2

קראַקאָ, 7 (טעלעגראַפיש) דער פרײַנדשאַפטס־מעטש צווישען „ווילסאַ“ און „קראַקאָוויאַ“, האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון ווילסאַ איבער „קראַקאָוויאַ“, וועלכע האָט ווי בעקאַנט היי־יאָהר דערגרייכט די פּוילישע מייסטערשאַפט, „ווילסאַ“ האָט פיל בעסער געשפּילט פון איהר געגנער.

פּוילישע קאָרב־באַל־מייסטערשאַפט

א. ג. ס. — פּאָלאָניאַ 14:16

פּויזען, 7 (ספּ.) דער היינטיגער קאָרב־באַל־מעטש וועגען דער מייסטערשאַפט פון פּוילען האָט זיך געענדיגט מיט אַ נצחון פון א. ג. ס.

פּײַערליכע ערעפנונג
פון דעם ערשטען פּוילישען קינסטליכער אײַז־וועג

קאַטאָוויץ, 7 (ספּ. טעל.) זונטאָג איז דורכ׳ן וואָיעוואָדע פאָרגעקומען די פּײַערליכע ערעפנונג פון ערשטען פּוילישען קינסטליכען אײַז־וועג. נאָך דער ערעפנונג זענען פאָרגעקומען עטליכע מייסטער גליטש־סעאַנסען. דאַן איז פאָרגעקומען אַ מעטש פון האָקעי אויפ׳ן אײַז צווישען דעם פּוילישען מייסטער א. ז. ס. פון וואַרשאַ און לעמבערגער „פּאָגאָן“ דער מעטש האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון א. ז. ס. אין דער הויך פון 0:1.

7 אין אָווענד איז פאָרגעקומען אַ האָקעי־מעטש צווישען „טראַמאַיער אײַזלאַופ־פעראיין“ (ווין) און וואַרשעווער „לעגיאַ“.

פּינג־פּאַנג־מעטשען

אין לאָדז זענען אין משך פון 2 טעג פאָרגעקומען פּינג־פּאָנג־מעטשען.

לעמבערגער „חשמונאַי“ האָט געשפּילט מיט׳ן לאָדזער „הכח“ מיט אַ רעזולטאַט פון 5:0 לטובת לעמבערג. „הכח“ האָט געליטען א שווערע מפּלה.

דער מעטש פון לעמבערגער „חשמונאַי“ מיט „וויקראַ“ האָט זיך געענדיגט מיט 1—4 לטובת לעמבערג.

דער מעטש צווישען לעמבערגער „חשמונאַי“ און לאָדזער „חשמונאַי“ האָט געגעבען אַ רעזולטאַט פון 2—3 לטובת לאָדז.

היינט ערעפנונג פון נײַעם קינא־טעאַטער „סטילאָווי“

היינט קומט פאָר די ערעפנונג פון קינאָ „סטילאָווי“, פּאָמאָרסקאַ 89 (פריהער „שוויט“) אַלס ערעפנונגס־פּרעמיערע ווערט געגעבען דאָס פּרעכטיגע בילד א. ג. „די דאַמע אין פּורפּור“ מיט ליאַ דע פּוטי אין דער הויפּטראָלע. צו דעם דאָזיגען בילד איז אַנגאַזשירט געוואָרען אַ גרויסער רוסישער כאָר אונטער דער לייטונג פון ה׳ לעווין.

די ברידער־קאַמפּעז אין יאָהר 1905 אין לאָדז
(15

צום 25־יאָהרצייט פון יענע בלוטי׳גע טעג

פּאָליציי האָט בעמערקט ווי סטעפאַן וויל זיך אַריבערקומען איבער׳ן פּאַרקאַן. עטליכע פּאָליציאַנטען האָבען זיך דעריבער איהם געלאָזט נאָכיאָגען. אין דעם אויגענבליק האָבען זיך דערהערט עטליכע רעוואָלווער־שאָסען. דאָס האָט סטעפאַן געצילט אין דעם „סטראַזשניק“ וועלכער האָט איהם פערשטעלט דעם וועג אין דעם מאָמענט, ווען סטעפאַן איז אַראָפּגעשפּרונגען פון פּאַרקאַן אויפ׳ן פעלד אַרויף. דער פּאָליציאַנט איז געטראָפען געוואָרען פון דער קויל און געפאַלען אויף דער ערד.

סטעפאַן איז געלאָפען פאָראויס, נישט קוקענדיג אויף קיין שום שטערונגען, בערגלעך, גריבען א. אַז. וו.

אַזוי איז ער צוגעלאָפען ביז יוליאַנאָוו, וואו ער האָט ווידער געטראָפען אַ פּאַטרול זעלנער. אומעטום זענען אין דער צייט אַדורכגעפיהרט געוואָרען רעוויזיעס אַרעסטען און די פּאַטרולען זענען געגאַנגען איבער דער גאַנצער שטאָט. זעהענדיג די טונקעלע סילועטקעס האָט סטעפאַן באַלד פערשטאַנען מיט וועמען ער האָט צו טון, ער האָט זיך אַנידערגעלעגט אויף דער ערד, צווישען איהם און די זעלנער איז געווען אַ שטח פון נישט מעהר ווי דרײַסיג מעטער. די פּאָליציאַנטען זענען פאַר איהם פאַרבײַגעגאַנגען און איהם נישט בעמערקט, סטעפאַן איז געלאָפען ווײַטער אין דער ריכטונג פון דאָרף קאָמאַרניקי. ס׳איז געגאַנגען אַ געוואַלדיגער רעגען, ער איז געגאַנגען ביז די קניען אין דער בלאָטע, אין די שיך האָט ער געהאַט פיל וואַסער. אָבער קיין געלד האָט ער נישט געהאַט. ער איז אַדורכגעלאָפען דאָס דאָרף און געגאַנגען צוריק אין דער ריכטונג פון אַלט־כאָיני, ער איז אָפּגעגאַנגען עטליכע טריט ווען ער האָט פּלוצלונג דערהערט אימיצען שרייען:

— שטעהן בלײַבען!

ער האָט זיך אָפּגעשטעלט. צו איהם זענען צוגעקומען פינף ציוויל־לײַט. סטעפאַן האָט שוין געהאַט דעם רעוואָלווער אין האַנד און אָנגעשאָסען.

אַ, גאָט, האָט זיך דערהערט אין דער פינסטערניש אַ געשריי, פון דער גרופּע מענשען האָט מען אויך אָנגעהויבען צו שיסען אין דער ריכטונג צו סטעפאַנען, אָבער ער איז שוין געווען אַוועק ווײַט, אויסנוצענדיג די פינסטערניש אויף צו בעהאַלטען זיך אויף דעם נאָהענטסטען בית־עלמין, דאָרט איז סטעפאַן געלעגען היינטער א שטאַרקען גוס־רעגען, אויסגעווייקט ביז צום לײַב, ביז ס׳האָט אָנגעהויבען צו טאָגען, דאַן האָט ער פערלאָזען זײַן בעהעלטעניש און איז אַרויס אויפ׳ן וועג. ער האָט זיך געפונען אויפ׳ן וועג, וואו פיהרט קיין [illegible] זיך האָט ער בעמערקט א גרופּע פרויען און קינדער. ער איז צוגעגאַנגען נעהנטער. אויף דער בלאָטיגער ערד איז געלעגען אַ טויטער קערפּער. דאָס איז געווען דער, וועלכען סטעפאַן האָט בײַנאַכט דערהרגעט בעת דער בעגעגעניש מיט די פינף באַיאָוצעס. ער האָט זיך באַלד דערוואוסט, אַז דאָס איז געווען אַ בעקאַנטער ס׳דעקישער באַאַוויעץ מיכאַלאָווסקי, וועלכער האָט געהאַט אויף זײַן געוויסען אַ צוויי צעהנדליג פּאָליטישע געגנער, וועלכע ער האָט דערהרגעט בעת די ברידער־קאַמפּען. סטעפאַן איז געהען שטאַרק געטראָפען פון דעם פאַרפאַל. ווײַל ער אַליין, איז געווען אַ סאָציאַליסט און די גאַנצע בעגעגעניש אין דער פינסטער איז דעריבער געווען נאָר אַ מיספערשטענדניש.

סטעפאַן איז אַוועק אַהיים כדי צו זעהען וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען נאָך דעם נעכטיגען בעזוך פון דער פּאָליציי. אינדערהיים האָט ער געטראָפען אַ געוואַלדיגע אומאָרדנונג, אַלץ איז געווען איבערגעקעהרט מיט די פיס אַרויף. באַלד האָט ער זיך דערוואוסט, אַז צוליב דעם, וואָס אַ פּאָליציאַנט איז דערהרגעט געוואָרען נעבען זייער הויז, האָבען די זשאַנדאַרמען אַרעסטירט אַלע מאַנספּערשוינען פון דעם דאָזיגען הויז, און זיי שרעקליך געשלאָגען.

איצט האָט סטעפאַן געהאַט נאָר איין געדאַנק — צו ראַטעווען פעליקסען, וועלכער האָט זיך נאָך געפונען אין שפּיטאָל.

סטעפאַ וזהאָט זיך אָפּגעוואַשען, איבערגעטון דעם יום־טוב־אַנצוג פעסטגעשטעלט צי דער רעוואָלווער איז אין אָרדנונג און איז אַוועק.

אויף ראַדוואַנסקאַ גאַס האָט געוואוינט דער לייטער פון דער פּ.פּ.ס.־ישער דזשעלניצע — ריכליק, סטעפאַן איז אַרײַן צו ריכליק׳ן און געטראָפען אין דער ריכטיגער צייט. ריכליק האָט טאַקע געהאַט אַרגאַניזירט אַ גרופּע באַיאָוצעס, וועלכע האָבען געדאַרפט אַוועקפיהרען פון שפּיטאָל דרײַ מיסגלידער פון דער פּאַרטיי, וועלכע האָבען געדאַרפט נאָכ׳ן געזונד ווערען אָפּגעפיהרט ווערען אין טורמע. דער אָנפאַל האָט געזאָלט אויסגעפיהרט ווערען אויף דעמזעלבען שפּיטאָל, אין וועלכען עס איז געלעגען פעליקס בעדנאַרעק. סטעפאַן האָט זיך דעריבער געווענדעט צו ריכסליק׳ן, אַז אַנשטאָט 3 מענשען, זאָל מען פון שפּיטאָל אַרויסגעבענען 4 און צווישען זיי אויך פעליקס בעדנאַרעק.

— דאָס איז נישט אונזערס קיין מענש.

— היינט איז ער נישט אונזער און מאָרגען קען ער זײַן אונזער, האָט סטעפאַן געזאָגט.

ווער? דער פּיסקאַטער ג.ז.ר׳אָוויעץ? ער וועט קיינמאל נישט זײַן קיין סאָציאַליסט, דאָס איז א פּערבּרענטער ענדעק.

—אָבער פּונקט אַזוי ווי די פּ.פּ.ס.אָוצעס דראַהט איהם דאָך קאַטאַרגע.

ס׳האָט נישט געהאָלפען. ריכליק האָט נישט געוואָלט זיך אָננעהמען פאַר קיין ענדעק, סטעפאַן איז אַוועק אין שפּיטאָל. אָבער איז שוין געקומען צו־שפּעט. דעמזעלבען טאָג אינדערפריה האָט די זשאַנדאַרמעריע שוין געהאַט אַרויסגעפיהרט סיי די דרײַ פּ.פּ.ס.׳אָוצעס, וועלכע ריכליק האָט זיך געגרייט צו בעפרייען און סיי פעליקסען.

צווישען די צוגענומענע פּ.פּ.ס.׳אָוצעס אין שפּיטאָל האָט זיך אויך געפונען אַ געוויסער מיקוש, וועלכען ס׳האָט געדראָהט טויט־שטראָף, ער איז געכאַפּט געוואָרען, נאָכדעם ווי ער האָט דערהרגעט דעם קאַלישער זשמסקי נאַטשאַלניק.

ריכליק האָט דעריבער באַלד אָנגעהויבען צו אָרגאַניזירען אַ גרופּע, וועלכע האָט געדאַרפט אויסגעפונען וואו די שפּיטאָל־אַרעסטאַנטען געפונען זיך איצט, כדי זיי צו קענען פון דאָרט בעפרייען.

(פאָרזעצונג קומט).

טעאטער, קינא און מוזיק

וועכענטליכע אפטיילונג

שיינע יוגענד-שריט

אויפ'ן ראנד פון דער פרץ־אויפפיהרונג דורך דער דראמאטישער סטודיע ביים „הזמיר". („אין פאליש אויף דער קייט").

וואגונג, דרייסטקייט, אידעאליזם, עקסטאטישער צוגאנג צום קיום — דאס איז דער אייל אויף די רעדער פון קולטור, דאס איז דער דם התמצית, וואס בעוועגט מיט'ן לעבען —

דאס איז דער צייכען און די פאן פון דער יוגענד!

און קוקט מען זיך צו צו אונזער יודישער און יודישיסטישער יוגענד, צו די צוויי עקסטרעמען פון איהר אויסלעבען זיך — פון דעם מיושב'דיגען, בלוט־ארעמען, בעברילטען און ליידענדיגען פון... עלטער־שוואכקייט, און צו דעם צווייטען עקסטרעם, דעם הפקר'דיגען, דעם שמענדריקדיגען און שאיננו יודע לשאול'דיגען — ווערט קאלט און קאלעמוטנע אויף דער נשמה, און דאס געגענווארטיגע לעבען צוזאמען מיט דער פארויסבעשטימטער צוקונפט ווערט נישט ניחא און אפילו מוקצה מחמת מיאוס..

ווייל ס'רוב מאל איז די וואגעניש, די דרייסטקייט ביי אונז פשוט'ע איגנאראנץ און גאסען־לאבוזעריי, און דער אידעאליזם מיט דער עקסטאטיק — פאלשע מכלומרשטע קעלבערשע התפעלות.

קומען אבער קליינע הייפלעך פון אונזער יוגענד, נעהמען זיך אן א כוח, און פערמעסטען זיך געגען די אלע לפנים'דיגע אונמעגליכקייטען און מניעות — זיי רעוואלטירען געגען דער פערפלוכטער פאקטישער זאך־לאגע פון דער מערימדיגקייט אין כריין — איז וואויל צו זיי, צו אזעלכע אמת'ע יוגענד־הייפלעך, און צו אונז, די געצייליטע, צו וועלכע זיי אפעלירען.

* * *

אזא יוגענד־גרופע עקזיסטירט, כידוע, ביים „הזמיר". (ס'איז א נייער גרינער צווייג, אויף וועלכען דער אלטער שפיל־פויגעל קאן זיך צוזינגען...)

די דראמאטישע סטודיע איז עס, וועלכע האט אצט געגעבען איהר צווייטע גרויסע אויפפיהרונג — י. ל. פרץ'ס „אין פאליש אויף דער קייט". (די ערשטע איז געווען שלום עליכם'ס „ס'גרויסע געווינס").

און ווידער האבען מיר צו פערצייכענען א מאקסימאלע אנשטרענגונג פון א וואויל־דיליגענדיגער התלהבות'דיגער יוגענד־גרופע — א גרופע אנ'ערענסטע, א חלוצ'ישע. (זאל דאס האריגע ווארט נישט שרעקען, ווארום דער עיקר איז אין איהם— דער בעגריף).

חלוציזם אין דעם שיינעם זין פון ווארט — אט דאס איז דאך דער גייסטיגסטער בעשטאנדטייל פון אימליכער יוגענד־קערפערשאפט, וואס לאזט זיך גיהן אויף די וועגען פון אויפבוי — סיי עטיש־געזעלשאפטליכען, סיי עסטעטיש־קינסטלערישען.

זעהען טאקע די שריט פון דער דראמאטישער סטודיע ביים „הזמיר" שיינע, קינסטלעריש פיין־פערמאסטענע און דיסציפלינירט־געמאסטענע שריט.

זיי — די סטודיאנטען זענען דינאמיש, זיי בעוועגען זיך אין דער ריכטונג פארווערטס, דער גאנג איז א האפערדיגער, א זיכערער און צוגלייך אן אינמוזיקאלישער, און —

איבער אויף גאנג, אויף „פאלג מיר א גאנג", אויף בעוועגליכקייט (איך בעטאן שיינע, נישט כאאטיש־שומעלדיגע) דארף מען ביי אונז מאכען א ברכה — דארף מען אויף זיי מאכען די ברכה: ברוכים ההולכים...

אפשר וועט די דאזיגע אויסטערלישע ברכה זיין א שטיקעל סגולה לטובה, ווען ביי אימליכען אומגעלומפער מאכט מען ביי אונז — א ברייטען דרך הבא!

* * *

נישט מיין אויפגאבע איז דא צו זוכען שלעכטס אין דער אויפפיהרונג, צו נישטערן פגימות, צו ארויסזאגען כנהוג, — ווי עס פיהרט זיך ביי אונז,— עס־הארציגע בויך־סברות, צו פראוועון הינטישע שטיק און אפטון קליינליכע צו להכעיס מיט דער אומפעראנטווארטליכקייט פון שוואכזיניגע.

נישט מיין כוונה און מיין איז דא צו פראוועון הלכות קריטיק (דער טאג־טעגליכער קאנפליקט פון דעם אלטען קרילאוס „חמור" מיט'ן.... „הזמיר")...

וואס איך בין דא אויסען איז —

בלויז צו בעדאנקען פאר דעם גענוס, וואס איך האב געהאט פונ'ם שפעפרישען אויפטו פון דער „הזמיר"־סטודיע מיט זייער רעזשיסער ה' י. מ. מאשקאוויטש, (אידעם איז — דערזעלבער), מיט דעם מאלער י. ברגינער און מוזיקער ה. קאן.

מ. ב.

פון „ארט"

די לעצטע וואך פון „אויפ'ן הימעל א יאריד"

דער צווייטער פראגראם „אויפ'ן הימעל א יאריד" האט זיך פערצויגען אויף צוויי וואכען לענגער ווי עס איז געווען פריהער אויסגערעכנט.

די סיבה איז א פשוט'ע — ער ציהט...

ווען מ'נעהמט אין בעטראכט די אלגעמיינע זעהר שווערע לאגע, מיט דער זויערער וואהל־צייט, מיט דער ביטערער גריפע, איז דער „ארט" פערהעלטענישמעסיג ארויס מיט גלייכע ביינער, און דער איצטיגער פראגראם, ווי געזאגט, ציהט זעהר א שיינעם עולם.

און עס איז גאר קיין וואונדער נישט, ווארום ווען נאך, ווי איצטער נויטיגט זיך דער לאדזער אין א צוויי חיי־שעה פון אנגענעהמער קולטורעלער פערוויילונג, פון געמיטליכען געטס, פון גוטער הומארפולער שטימונג.

בעוואונדערט דער לאדזער טעאטער עולם דעם גוטען הומאר און די לעבענספרייד, וואס שטראמט ארעפ פון דער „ארט"־ביהנע.

און נישט נאר דער לאדזער, — וואס זאגען אגב זעהר אפט צוריקגעהאלטען, כדי מ'זאל זיי נישט חושד זיין, חלילה, אין... פראווינציאנאליזם. און זיי כאפען זיך אין מיטען ברעוורע פאמשען, צי כאפען זיי נישט איבער די מאס, — נאר דווקא די גרויסע צאהל אויסערווערטיגע געסט פון ווארשא, ווילנא און מזרח־גאליציען (שריפטשטעלער, קינסטלער, זשורנאליסטען, ארטיסטען, טעאטער־דירעקטארען) וואס האבען די טעג בעזוכט דעם „ארט" און האבען זיך מיט התפעלות, אפען אפגערופען וועגען די גרויסע, פערדינסטפולע לייסטונגען פון לאדזער „ארט" — דעם איינציגען טעאטער פון זיין מין אין אייראפא.

דעם זעלבען אפרוף האט אויך געגעבען דער פערדינסטפולער רעזשיסער דוד הערמאן, וועלכער איז איצט וועגען טעאטער־ענינים אין לאדז.

* * *

דער „אויפ'ן הימעל א יאריד" ווערט געשפילט אין לאדז די לעצטע וואך, און אויפ'ן ווארשטאט פון „ארט" איז איצט אין דער ארבייט דער נייער דריטער פראגראם, וואס וועט גאר בקרוב געוויזען ווערען אין דעם גאנצען פראכט און גלאנץ, אין וועלכער ער ווערט צוגעגרייט.

די טעקסטען זענען פון בראדערזאנען; דעקאראציעס — פון ברוינערן; מוזיק פון הערץ רובין און אברהם בייגעלמאן; רעזשי — ש. דזשיגאן און י. שומאכער.

אין האליוואוד

דער סאוויעטישער קינא־רעזשיסאר סערגעי אייזענשטיין האט אין אמעריקא קיין פילם נישט געמאכט. דערפאר אבער האט ער בעזוכט האליוואוד און געהאט גענוג געלעגענהייטען צו רעדען וועגען „מאנטאזש" און קלאנג־עפעקטען.

מען האט איהם דערלאנגט א גלעזעל אמת'ע שנאפס און — ער האט זיך ענטזאגט צו טרינקען. פון ערשטוינונג זענען א העלפט פון די געסט ארוועקגעפאלען אין חלשות, ווען מען האט זיי אפגעמינטערט, האבען זיי געוואלט וויסען, ווארום ער וויל נישט מאכען „לחיים", און אייזענשטיינס ענטפער איז געווען:

„ווען איך בין געקומען קיין אמעריקא האב איך פערשפראכען אפצוהיטען איהרע געזעצען".

נאך אזא ערקלערונג זענען שוין אלע געסט געפאלען אין חלשות.

* * *

דער וואל־סטריט קראך האט איבערגעלאזען טיפע שפורען אין האליוואוד. מען בעשטעלט שוין נישט מעהר דארטען די רייכע 10 טויזענד דאלארדיגע אויטאמאבילען. עס ווערען שוין נישט אראנזשירט דארטען די גרויסע רייכע באנק, אין וועלכע שווערע טויזענדער פלעגען פערשווענדעט ווערען. נאך מעהר, די קליידער, וואס די סטארס בעשטעלען זענען שוין נישט דאס, וואס אמאל, די פרויען־סטארס קויפען שעהנע קליידער, שיקאנע און רייצענד — אבער נישט קיין טייערע.

האליוואוד הויבט אן שפארען, סטארס הויבען אן בעגרייפען, אז נישט אייביג פערבלייבט מען א סטאר, אז די בעוואונדערונג פון די מאסען בייט זיך אזוי, ווי עס בייט זיך דער וועטער.

האליוואוד ווערט קליגער און — פלעטער.

מוזיקאלישע נאטיצן

צוויי קאנצערטען

צוויי קאנצערטען, וואס מען האט זיי מיט שפאנונג ערווארט: איינער א העלדען־טענאר, וואס די רעקלאמע האט איהם גלייך געשטעלט צו יאן קיעפורא, און דער צווייטער — א שווארצער חזן, וועמען מען האט מעהר געוואלט זעהען, ווי הערען.

נאמבערטא ארדעלי — (א אונזערער) איז ער א העלדען־טענאר און איז ער אימשטאנד אויסצוהאלטען דעם פערגלייך מיט קיעפורען? געזאנגליך יא, שטימליך — ווייס נישט; ארדעליס געזאנג־קונסט שטעהט זעהר הויך, זיין טאן־מאל איז פון א הויכער שולונג, אבער די עצם־שטימע איז פון שארף. מאטען קלאנג און ווי מיט א נעפעל בעדעקט. בעזונדערס פיהלט מען דאס אין דעם מיטעלער'ן רעגיסטער. „דער דיאפאזאן" איז אויך נישט ווי ביי א העלדען־טענאר, דען ביי די טענער, ווי למשל „A" „B", וועלכער אנ'אמתער העלדען־טענאר זינגט ארויס שפילענדיג זיך, און מיט גלאנץ, זוכט דאגעגען דער ה' ארדעלי זיי זינגענדיג שטיצע ביים שווארצען האלץ פון פארטעפיאן, אבער זיין קונסטפולער ארט זינגען פערמינערט די אויבען־דערמאנטע רעפעקטען. מ'דארף נישט בעסער זינגען, ווי דער קינסטלער האט געזונגען די איטאליענישע און אויך אפערן־לידער, דאס איז געווען קונסט־געזאנג און גאר א דאנק דעם, און נישט דורך גרויסע שטימע האט ער א בייפאל געהאט..

* * *

דער צווייטער, דער שווארצער חזן איז, ווי מיר האבען געזאגט, אנ'ענין מעהר פון זעהען, ווי פון הערען, ווייל צו די צוויי זעלטענע מינים חזנים, דהיינו: א קלוגער חזן, א מוזיקאלישער חזן, איז צוגעקומען א דריטער זעלטענער מין, — א שווארצער חזן, אבער דער שווארצער חזן איז וויניגער חזן, ווי שווארץ, ער איז שוין גאר קיין חזן נישט, דאס הייסט, אז ער איז שוין גארנישט קיין נאר.. ערנסט קאנען מיר נעמען זיינע לידער זינגען, דאס קען מען נאך הערען, אבער זיין חזנות איז קוים געגאנגען פאר נעגער...

D—ski

יודיש טעאטער איז בעלגיען

די דירעקציע בלומענטהאל, פאליאקאוו און ראבינאוויטש בעמיהט זיך מיט אלע כחות צו בעשאפען אין בעלגיען א סטאביל יידיש טעאטער, און דאס איז כלל נישט קיין לייכטע אויפגאבע. קודם כל מוזען אלע טעאטער־פארשטעלונגען „איינגעטיילט" ווערען צווישען אנטווערפען און בריסעל. און ווער עס קען דאס טעאטער־וועזן ווייס אז פון מין „פעקלען" זיך איז פערבונדען מיט גרויסע אנשטרענגונגען און האט זיינע נעגאטיווע זייטען.

די לעצטע פארשטעלונגען ווי „בארון קמצן", „אדעסא מאמע" און „כותל מערבי" זענען אדורך מיט גרויס דערפאלג.

גאסטראלען פון פאול בארא טאוו

„הינקעמאן" — טראגעדיע אין דריי אקטען, 6 בילדער פון ערנסט טאלער

„הינקעמאן" איז אנגעשריבען געווארען דורך ערנסט טאלער נאך דער מלחמה, ווען בכלל ס'איז געווארען א נויטהווענדיגקייט צו שאפען די אנטי־מלחמה־ליטעראטור, אבער ס'איז א טעות צו מיינען, אז ווען נישט די מלחמה וואלט נישט געקענט עקסיסטירען דאס פראבלעם — „הינקעמאן". „הינקעמאן" האט געקענט פערקריפעלט ווערען אויף דעמזעלבען אופן דורך א גאנץ אנדער סיבה און דאן וואלט דיזעלבע טראגעדיע ווייטער געשטאנען אין דערזעלבער נישט־געמינערטער גרויס. טאלער האט אבער געוואלט בעריהרען פירערליי פראבלעמען דורך דעם אנאליז פון „הינקעמאן". קודם־כל — אין דאס גאנץ איבערפלעכליך — די פאלגען פון מלחמה, דאן — אנדייטונגען אויף דעם פערשידענארטיגען קאמף פאר'ן סאציאליזם, וועלכער דארף ברענגען גליק פאר דער גאנצער מענשהייט, אבער האט פאר הינקעמאנען פערזענליך נישט קיין רפואה, דריטענס — און דאס איז ביי טאלערן ארויסגעקומען אם בולט'סטען — די געשלעכטס־פראגע צווישען מאן און ווייב מיט אנדייטונגען אויף פרוידס טעאריע און ענדליך די פערזענליכע טראגעדיע פון דעם קריפעל, הינקעמאן.

אמת אביסעלע צופיל פראבלעמען אנגעווארפען אין איין ווערק און דערצו נאך א סצענישן וועלכער מוז צוגעשניטען ווערען דורך יעדען רעזשיסער נאך די סצענע־מעגליכקייטען, וואס ער פערמאגט. שטעלט טאקע יעדער דער רעזשיסער [illegible] דעם טראפ אויף איינעם פון די אנגעווארפענע פראבלעמען און דערפיהרט דאס שטיק אויף דער ליניע ביז'ן סוף.

פאול בארא טאוו האט אין הינקעמאנען אויסגעטאקט קודם־כל זיין פערזענליכע טראגעדיע און די בעציהונג צווישען איהם און זיין פרוי, וועלכע ער האט אזוי שטארק געליבט און זי איהם אויך, אויף די איבעריגע פראבלעמען האט בארא טאוו נאר געמאכט אנדייטונגען, כדי זיי זאלען נישט פערלוירען געהען פאר דעם צושויער אין דעם זין ווי דער מחבר האט דאס געוואלט.

אבער אויך אין דער ריין־פערזענליכער טראגעדיע פון הינקעמאנען קען מען פערשידענארטיג אינטערפרעטירען די פראגע, אין וועלכען פונקט ס'ליגט די שטארקייט פון זיין טראגעדיע, צי אין דעם, וואס ער האט מורא צו פערלירען זיין געליבטע פרוי, צי אין דעם, וואס ער טראגט אין זיך זיין שרעקליכען סוד, וועלכען ער קען קיינעם נישט אויסזאגען, צי אפילו אין דעם, וואס ער מוז בייסען די העלזער פון לעבעדיגע מייז, כדי צו פערדינען געלד און צופרידענצושטעלען זיין פרוי און זי ערהאלטען ביי זיך. אויך דא אקצענטירט יעדער רעזשיסער און בעזונדערס יעדער שוישפילער, וואס שפילט הינקעמאן, דאס וואס ער געפינט פאר דעם וויכטיגסטען, דער גרויסער באראטאוו האט אבער, ארויסרוקענדיג די אלע מאמענטען, דאך געשטעלט דעם טראפ אויף גאר עפעס אנדערש. הגם הינקעמאן איז טראגיש ארום און ארום, האט בארא טאוו גאנץ בעזונדערס אויסגעדריקט זיין טראגעדיע אין די מאמענטען ווען ער איז צוליב זיינע פערקריפעלטקייט בעליידיגט געווארען און בעזונדערס שטארק דאן ווען מ'האט אויס איהם געלאכט. בארא טאוו, פערקערפערנדיג הינקעמאנען, געפינט זיך בעליידיגט פון זיין פאטערלאנד, וועלכע האט איהם געשיקט אויף דער מלחמה, אומגליקליך געמאכט און איצט זארגט זי נישט פאר איהם, ער געפינט זיך בעליידיגט דורך דער נאטור, וועלכע האט איהם אזוי מיאוס בעשטראפט. ער געפינט זיך בעליידיגט דעמאלט, ווען דער צירק־אייגענטימער הייסט איהם דעם שטארקסטען מאן בייסען די העלזער פון לעבעדיגע מייז, ער ברויזט אויף דעמאלט ווען זיינע חברים אין שענק — אלע אזעלכע, וואס ווילען שאפען א נייע גליקליכע געזעלשאפט, לאכען פון זיין פערקריפלונג, ער ווערט משוגע דעמאלט ווען ער דערוויסט זיך, אז זיין פרוי, זיין גרעטא, האט פון איהם געלאכט, אז זיין חלום וועגען דעם, אז זי ליבט אין איהם נישט דעם געשלעכטס־מאן, נאר די נשמה פון דעם מאן — איז איהם אוועקגענומען געווארען.

בארא טאוו האט געשפילט דעם אויסגעלאכטען הינקעמאן. דעריבער הויבט זיך די טראגעדיע אויף אנ'אמת'ען ביי איהם אן, נישט ביים צוריקקומען פון דער מלחמה, נישט ביים איבערבייסען די העלזער פון די מייז, נאר אין דער שענק, ווען חברים לאכען, ווען ער דערוויסט זיך, אז גרעטא האט כלומרשט געלאכט. הינקעמאן איז ביי בארא טאוו'ן אזוי עמפפינדליך אין דעם פונקט פון בעליידיגטען, אויסגעלאכטען, אז אין דער טראגעדיע פון זיין מוטער, וועלכע דערצעהלט איהם וועגען זיין צוריקגעקומענעם פאטער זעהט ער אין דאס שרעקליכסטע אין דעם, וואס דער פאטער זיינער האט די מאמע אויסגעלאכט.

פאול בארא טאוו שפילט נישט דעם דייטשען, נאר דעם אלוועלטליכען „הינקעמאן". בארא טאוו ווירקט, ער צווינגט די צושויער זיי זאלען גלויבען אין דעם אלעם, וואס הינקעמאן לעבט איבער, ער צווינגט און דאס מיט די פיינסטע און סובטעלסטע מיטלען, אז דער צושויער זאל פערגעסען וואו ער געפינט זיך און זאל מיטלעבען מיט דער טראגעדיע פון „הינקעמאנען". בארא טאוו דריקט אויס אלע מענשליכע געפיהלען, די שוואכקייט און אונבעהאלפענקייט, אבער אויף אנדער ארט די שטארקייט און עקשנות, ליבע, אדער נקמה — אלץ אין אזא מאס, אז קיינער וואלט נישט געקענט זאגען, אז ס'קען זיין אנדערש.

פרוי ראזען אלס גרעטא האט זעהר פיל פערשטענדניש ארויסגעוויזען אין אויסדריקען איהר שרעקליכען קאמף, וואס איהר קומט אויס אדורכצופיהרען מיט זיך אליין. זי איז אבער שוואכער אין די מאמענטען, אין וועלכע זי דארף סעקונדירען דעם אויסברויז פון הינקעמאנס געפיהלען.

מאקסימאוו אלס „באלאגאנשטשיק" האט פערשטאנען זיין ראל און זי גוט געשפילט, אבער נאך וואס איז דאס איבערגעטריבענע שרייען.

גרינהויז האט געהאט א שווערע אויפגאבע אין דער ראל פון גרויסהאר, ער האט זי אבער ערפילט אויפ'ן בעסטען אופן.

וואס שייך קורץ'ן אין דער ראל פון „סאציאל דעמאקראט", איז אויב ס'איז דערלויבט אין איהם א געוויסער שארזש, דארף ער אבער נישט איבערטרייבען, ווייל מ'דארף דאך הערען, וואס די סאציאל־דעמאקראטיע האט געהאט צו זאגען נאך דער וועלט־מלחמה. זעהר גוט איז געווען פאזנאנסקי אין דער ראל פון „ציגעל־דעקער". די איבריגע פרוי פלאום, פרל, פלוים, ווינבערג, גערוויטש, בראקאזש או זאריעל האבען געהאלפען צום גרויסען ערפאלג פון דער פארשטעלונג.

י. ראנסין.

אין אפגרונט

סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן (23

פלעגענטש פאריען — דאס זענען זיי געווען. זיי זענען בעווען אנגעטון נאך דער לעצטער מאדע און האבען אויסגעזעהן ווי שטרויענע ליאלקעס, אויסגעפוצט פון קאפ ביז פיס. אבער צו דעם אזוי בלייך, אזוי נעבעכדיג, אזוי אפגעלעבט!

סאמבריידזע, אהן ברעמען, אהן שום ליכט אין איהרע אויגען, האט געמוזט טאפען אויפ'ן טיש, אום צו געפינען איהר לעפעל. זי איז געווען זעהר דיק, מיט פלעקען אויפ'ן פנים. זי האט אויסגעלעבט אויפ'ן טיש איהרע לאנגע פינגער, פול מיט דימאנטענע רינגען, וואס זענען געווען ממש איינגעוואקסען אין דעם פלייש.

קאב האט געהאט א פיגור פון א יונגער פרוי. אבער איהר געל פנים איז געווען ווי פון א צירקוס-קאמעדיאנט. זי איז געווען רואינירט, אויסגעקויפט און געבראכען, און זי האט דערפאר געפרובט איהר מזל אין קארטען-שפיל אין מאנטע-קארלא און האט זיך אומגעקעהרט אהן א פראנק מיט א פייערדיגע ליבע צו א שעהנעם יונגערמאן, וועלכער האט זי נישט געוואלט קענען.

ראזע האט זי צוגענומען און געהאלטען ביי זיך און האט עס גערעכענט פאר א גרויסע „מצוה".

אלע דריי האבען געקענט מאני לאגראנד און זיי האבען זי „בעגנעדיגט" א קאלטען „וואס מאכסטו" פאני, און איהר אריפער קלייד און אהן צירונג, אויסער א בראש, האט אויסגעזעהן ווי א נייער רעקרוט צווישען די אלטע, אויסגעדינטע זעלנער.

פילאר, ראזעס אלטע מוטער, מיט איהר קרוי-מען און בייזען בליק אויף איהר פערקרומטען פנים, איז דארטען אויך געווען.

ראזע האט פארגעשטעלט דעם הערען „בישטא", א הויכען, געזונטען מאן, מיט א שאר-פען אויסדרוק אין פנים, שעהן געקליידעט מיט א הויכען שפיציגען קאלנער, און וועלכען ער האט זיך נישט געקאנט ריהרען.

צום סוף האט ראזע פארגעשטעלט דעם בע-ריהמטען קאמפאזיטאר פון עטליכע גרויסע אפערן, מאנסיו פאטער.

זשאן, וועלכער האט איהם ביז'האר נישט גישט געזעהן, איז דערשטוינט געווארן צו דער-קענען אט דעם בעריהמטען מאן אין אט-דער מגושמדיגער געשטאלט מיט'ן נארישען הילצערנעם פנים, מיט אויגען פול מיט א חילדער, משוגענער ליידענשאפט וועלכער האלט איהם צוגעבונדען צו דער פרוי, פאר וועלכער ער האט פערלאזען זיין פרוי און קינדער, און צוליב וועלכער ער האט פערשווענדעט דעם גרעסטען טייל פון זיין פערמע-גען, וואס ער האט פערדינט פון טעאטער, און וועלכע האט איהם בעהאנדעלט ערגער, ווי א קנעכט. ראזעס קרומער בליק, ווען ער האט עפעס געוואלט זאגען, איז געווען ווערט צו זעהן.

זשאן האט זיך געוואונט נישט ווייט פון דער אלטער פילאר, און איהרע אלטע באקען האבען זיך געקנייטשט ווי א בלאז-זאק, ווען זי האט געקייט דעם עסען, ווי אן אלטע שקאפע קיים האבער.

זיין גאנצער אפעטיט איז איהם פערגאנגען, ווען ראזע האט אנגעהויבען אפצולאכען פון זיין פאני, וועלכע ווערט געהאלטען ביי די געסט אין איהר הויז פאר א געפאלענער אריסטאקראטקע.

די אלטע פרוי מיט די טייערע דיאמאנטען אויף די פינגער האט געשיינט צו זיין אייפערזיכטיג צוליב פאניס שעהנעם אויסזעהן, אויך צוליב דעם, וואס זי האט בעקריגען אזא יונגען ליבהא-בער, אבער פאני האט זיך נישט בעליידיגט און אויך נישט געערגערט, זי האט אלעמען ארום טיש אמגוירט מיט וויצען איבער'ן פעטען האלענדער, וואס האט איין וויסענשאפט, און דאס איז דער פרייז פון קארטאפעל אין דער גאנצער וועלט.

נאסין האט נישט געלאכט פון די וויצען.

אויך פילאר האט נישט געלאכט, ווייל זי איז פערנומען מיט כאפען פליגען פון טיש. די אלטע האט זיך מיט אזא ברען געיאגט נאך די פליגען, אז איהר טאכטער, וועלכע איז געווען נישט אויפ-געלעגט, האט אויסגעשריען:

— הער דאך אויף, מאמע! וועסט נישט אויפהערען, קענסט געהן פון טיש, איך בין שוין קראנק פון דיינע געשעפטען.

די אלטע פרוי האט געענטפערט צוריק און דאן האבען זיי זיך ביידע אנגעהויבען צו זידלען מיט די גראבסטע ווערטער.

זשאן האט זיי אנגעקוקט מיט א חידוש.

די איבעריגע, וועלכע זענען געווען גע-וואוינט צו אזעלכע סצענעס, האבען גאנץ רוהיג געגעסען.

נאר פאטער האט זיך ארייגעמישט, ווייל ער האט זיך געשעמט פאר דעם פרעמדען.

אבער ראזע האט זיך אומגעקעהרט צו איהם און האט אויסגעשריען:

— וואס געהט עס דיך אן? קען איך נישט רעדען, ווי איך וויל? געה אהיים צו דיין ווייב און זי וועסט זעהן, אויב איך וועל צו דיר קומען. דו האסט מיך דערפעסען מיט דיינע וואסערדיגע אויגען און די דריי האר אויף דיין קאפ. טראג זיך אפ צו דיין שטילינקער ווייבעלע. עס איז שוין צייט פאר דיר, דו זאלסט זי געהן זעהן.

פאטער איז געווארן בלאס, אבער ער האט געשמייכעלט און האט געמורמעלט, ווי אומגליקליך ער איז, וואס ער מוז לעבען מיט אזא בריאה.

— דו קענסט געהן, וואס געהסטו נישט! — האט ראזע צו איהם געשריען. — די טיר איז אפען פאר דיר. האפ!

— הער אויס, ראזע! — האט פאטער אנגע-האנגען ענטפערן, אבער די אלטע שקאפע האט איהם נישט געלאזט ענדיגען און אלע האבען פון איהם געלאכט.

פאטער איז צוגעגאנגען צו זיין געליבטער, האט זי ארומגענומען, געקושט פאר אלעמען אין די אויגען און האט צוגעזאגט צו זיין גוט, ווי א חדר-יונגעל.

און דאס איז געווען פאטער, דער בעריהמ-טער קאמפאזיטאר, דער שטאלץ פון דער פראנצוי-זישער מוזיק-אקאדעמיע! ווי אזוי האט די פרוי געקענט האבען א קראפט איבער איהם, דורך וואס פאר א כישוף האט די אלטע פערברעכערין גע-קענט האלטען אין איהרע הענט דעם בעריהמטען מאן?

נאכ'ן עסען האט מען דערלאנגט קאפע און ראזע האט זיך אויסגעצויגען אויף דער סאפע, האט אויסגעשפרייט איהרע ארעמס און האט גע-שריען: א, מיין פאטער, מיין פאטער!

(פארזעצונג קומט).

דער קריזיס פיהלט זיך אויך שטארק אין דעם פרעהליכען לעבען אויף בראדוועי

(בריוו פון אמעריקא)

ניט אומזיסט האט איינער א גרויסער חכם געזאגט, אז אפילו אין דער ערגסטער זאך איז פער-האן עפעס אזוינס וואס איז גוט אויך.

וואס קען נאך זיין ערגער ווי די היינטיגע שלעכטע צייטען? אין אמעריקע הערשט א קרי-זיס; א סך מענשען, וועלכע זענען ערשט נישט לאנג צוריק געווען רייך, זענען איצטער ביטערע קבצנים און זיי האבען נישט מיט וואס א טאג איבערצוקומען; מיליאנען מענשען געהען ארום אהן ארבייט; צעהנדליגער פערצווייפעלטע מענשען מאכען א סוף צו זייער לעבען, ווייל זיי קענען שוין מעהר די צרות נישט איבערטראגען. עס איז כמעט נישטא קיין איין ווינקעל, וואו די שלעכטקייט פונ'ם קריזיס זאל זיך נישט אפשפיג-לען. אבער נישט קוקענדיג דעראויף האט דער קריזיס דאך אויפגעטון איינינע גוטע זאכען אויך.

מענשען זענען געווארן אידעאליסטישער גאכדעם ווי זיי האבען זיך איבערצייגט, אז געלד איז נישט דער עיקר אין לעבען; און א סך פון זיי האבען גענומען זוכען אנ'אנדער אינהאלט, א נייעם תוך, וואס זאל אנווארימען זייער פערפרוי-רענע נשמה.

א סך פערהייראטע לייט, וועלכע האבען פריהער אויסגעהאלטען מעטרעסעס, האבען זיך אומגעקעהרט צוריק צו זייערע פאמיליעס און זיי זענען געווארן ליטישע און רעספעקטאבעלע מענשען.

און אפילו די פראפעסיאנעלע מעטרעסעס אויף בראדוועי — מיידלעך, וועלכע זענען געווען פערדארבען דורך און דורך און וועלכע האבען קיין אנדער זאך ווי געלד און פערגעניגען נאך קיינמאל אין זינען נישט געהאט — אפילו זיי זע-נען אין א געוויסער מאס געווארן לייטישער און צוריקגעהאלטענער.

ווער האט דען נישט געהערט וועגען דער בראדוועיער „גאלדיגער מיידעל"? דאס איז געווען א טיפ, וואס האט פערקויפט „ליבע" פאר געלד — א מיידעל וואס האט זיך אזוי ספעציאליזירט אין איהר פאך, אז יעדער שמייכעל איהרער, יעדע לאסקע איהרע, יעדער קוש איהרער האט געהאט א בעשטימטען פרייז. און אין דער זעלבער צייט, וואס זי האט געהאט איינעם א שטענדיגען א „יאלד", וואס האט זי אויסגעהאלטען אין א רייכען אפארטאמענט און אויסגעגעבען אויף איהר א מאסע מיט געלד, האט זי אויך געהאט אנדערע „פערעהרער" צו וועלכע זי האט אויך נישט דער-לעגט דער באבע'ס ירושה...

אלעס האט זיך געמאסטען מיט גאלד און זילבער; און דערפאר זענען יענע מיידלעך גע-קרוינט געווארן מיט'ן נאמען „גאלד-דיגערס" (גאלד-גרעבער).

פון ליטישקייט זענען יענע מיידלעך געווען זעהר ווייט, און ס'האט זיך געדוכט, אז קיין זאך אין דער וועלט וועט זיי שוין פאר קיין לייט נישט מאכען. וועגען זיי האט מען געקענט זאגען דאס רוסישע ווערטעל „דעם הארבאטען וועט שוין אפי-לו דער קבר נישט צורעכט מאכען".

לאזט זיך אבער אויס, אז מען האט געהאט א טעות. אין א בעריכט, וואס איז איבערגעגעבען געווארן אינ'ם אמעריקאנער טעאטער-זשורנאל „וואראייעטי" איז אנגעוויזען געווארן, אז אפילו די „גאלד-דיגער מיידעל" אויף בראדוועי איז איצ-טער געווארן לייטישער און צוריקגעהאלטענער איבער דעם קריזיס, וואס הערשט איצטער אין לאנד.

אמאליגע צייטען — ערשט נישט לאנג צו-ריק, אייגענטליך, — ווען ס'איז נאך נישט געווען אזא גרויסער מאנגעל אין געלד, האט מען זיך בע-דארפט שטארק אונטערגארפלען פאר א „פריינד-שאפט" מיט אזא מיידעל. איהרע אפעטיטען זענען געווען גאר גרויסע. פונקט ווי זי וואלט אזוי גע-וואוינט געווארן ביי איהר טאטען האט זי יעדען אווענד געמוזט עסען אין א רייכען רעסטאראן, וואו מען טאנצט און מען זינגט. זי האט אויך גע-מוזט געהן אין טעאטער יעדען טאג און זיצען דוקא אויף א טייערען פלאץ, און נאכ'ן טעאטער האט זי געמוזט פערברענגען א פאר שעה אין א נאכט-קלוב. אהיים האט זי בעדארפט קומען נישט פריהער ווי ארום פינף א זייגער פארטאג, און פאהרען האט זי געמוזט אין אנ'אויטאמאביל.

יעדער טריט איהרער האט געקאסט געלד, אבער זי אליין האט קיינמאל קיין גראשען נישט אויסגעגעבען. געצאהלט פאר אלעס האט דער „שטענדיגער געליבטער", ביי וועמען קיין געלד האט קיין ראל נישט געשפילט, ווייל ער האט גע-מאכט געננוג אויף וואל סטריט, אדער אין אנדע-רע ביזנעס.

און אויב דער „שטענדיגער געליבטער" איז גראד געווען אזא, וואס האט זיך נישט געקאנט פערגינען אויסצוגעבען אזויפיל געלד, אדער אויב ער איז גראד געווען א פערהייראטער מאן און האט נישט געהאט די מעגליכקייט זיך צו זעהען מיט דעם מיידעל יעדען אווענד, דאן האט זיך שוין ווי ס'איז געגעבען אנ'עצה, אז זי זאל נישט דאר-פען זיצען אינדערהיים...

בעקאנטע קאוואליערען האט זי אלעמאל געהאט גענוג, בעלנים צו געהן מיט איהר פער-ברענגען אנ'אווענד האבען איהר קיינמאל נישט אויסגעפעהלט, אז דער „שטענדיגער" איז פערנו-מען מיט זיין פאמיליע, אדער מיט זיינע געשעפ-טען, האט זי שוין געפינען מיט וועמען צו געהן פערברענגען דעם אווענד, אדער די נאכט...

וועגען דעם, אז ס'ווערט זיך אפשר אמאל געפינען איינער, וואס וועט דערצעהלען דעם „שטענדיגען", אז זי „געהט אויס" מיט אנדערע, האט זי זיך קיין מאל נישט געזארגט, ווייל זי האט זיך אין אלגעמיין ווייניג געקימערט וועגען איהם. זי האט געוואוסט, אז אויב נישט ער, וועט זיין אנ'אנדערער, וואס וועט איהר געבען פונקט אזעלכע ווינאדעס און וועט אויסגעבען נישט ווי-ניגער געלד. און — וואס נאך דארף זי אויב נישט ווינאדעס און געלד?...

ליבע? — נארישקייטען! בלויז יאלדען און נארישע און נאאיווע מיידלעך גלויבען אין דעם. ערפאהרענע מענשען אבער ווייסען, אז אזא זאך ווי ליבע אין היינטיגע צייטען גאר אויף דער וועלט נישטא... דאס איז א זאך פון דער פער-גאנגענהייט, ווען מענשען האבען נאך נישט גע-וואוסט וואס גוט איז...

אזוי האט זיך געטראכט די בראדוועיער „גאלדיגער מיידעל". און זי איז געווען זיכער, אז זי איז דאס די, וואס ווייסט ווי אזוי צו לעבען אויף דער וועלט. זי אויך געווען זיכער, אז אזוי וועט עס שוין זיין שטענדיג, אז קיין ענדערונג וועט גאר קיינמאל נישט פארקומען.

איז אבער יא פארגעקומען אנ'ענדערונג. עס זענען אנגעקומען שלעכטע צייטען און א סך פון די, וועלכע האבען אויסגעהאלטען שעהנע מייד-לעך אין רייכע אפארטאמענטס, זענען פעראָרימט געווארן און זיי האבען זיך מעהר נישט געקענט פערגינען די פערגעניגענס, וואס זיי האבען זיך פריהער פערגינען.

צי זיי האבען יא געוואלט צי ניין — זיי האבען געמוזט אויפגעבען דאס פריהערדיגע לע-בען. זיי האבען שוין מעהר נישט געקענט געהן אין די נאכט-קלובען; זיי האבען שוין מעהר נישט געקאנט פיהרען קיין לינקע ליבעס, ווייל דער מסחר האט פשוט נישט געטראגען. איז „אויפ'ן מארק" געווארן א מאנגעל אין „שטענדיגע", ווייל בלויז געצעהלטע קענען זיך אזא לוקס'ס פערגינען. און אזוי ווי די „גאלד-דיגער מיידלעך" זענען זעהר עמפינדליך און זעהר פראקטיש, האבען זיי באלד דערפיהלט און פערשטאנען, וואס דא קומט פאר און זיי האבען גלייך געביטען דעם קורס און פערקירעוועט די ליניע אין אנ'אנדער זייט.

פונקט ווי דער כשוף איז די בראדוועיער „גאלד-דיגער מיידעל" מיט אמאל געווארן אנ'אנ-דערע. זי האט אייגעצוימט איהר טעמפעראמענט און די השגות זענען ביי איהר געווארן קלענערע.

און ס'איז א פאקט. אזא מיידעל פאדערט איצט נישט מעהר פון איהר געליבטען, אז ער זאל זי יעדען אווענד פיהרען אין א טעאטער און אין נאכט-קלובען. ווען ער נעמט זי איינמאל א וואך אין טעאטער, אדער איינמאל א וואך אין א נאכט-קלוב, איז דאס פאר איהר גענוג און פערלאנגט גארנישט מעהר. זי ווייסט, אז די צייטען זענען שלעכטע און אז מען קען זיך מעהר נישט פער-גינען דאס, וואס מען האט זיך פריהער פערגינען. דערצו האט זי זיך מורא, אז זי וועט נאך אפשר פערלירען דעם געליבטען, וועלכע איז איהר דאך דער נאהענטסטער מענש, געהט זי נישט מיט קיין אנדערע, און אין די פרייע אווענדען זיצט זי אין דער היים און געפינט שוין אויס מיט וואס אנצו-פיהלען די ליידיגע צייט.

זי איז געווארן ראמאנטישער, די בראדוועי-יער „גאלד-דיגער מיידעל". די פראקטישקייט האט זי דערצו געפיהרט. זי האט אויך געמוזט ווערען לייטישער, ווייל זי האט קיין אנדער ברירה נישט געהאט...

ש. גלעבאוויטש

DR. MED.
L. Pikielny
אורא לאג
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 12—1 און פון 4—7 אווענד.

יאר. פרעמיען-פארמען און פוילן
דירעקטאריום
פאן די פארמנס-טעאטערן
בעטהלם. דיר. פאר לאדז: פאסק-פערקר. לאסער: א. בעססען

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער

בילעטער אין ווייסעס זאל
„מאנטיפעל זאכאדניא 43
„ארדט
קיוספל. לאסער:
משה בראדערזאן.

היינט, דינסטאג — 1 פארשטעלונג
אנהויב 9.15 אין אווענד
פאפולערע פרייזען פון 80 גר. אן
אויפן הימל איר"ד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.

נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאס ליד פון די סמר ער 3) אויפ'ן דארף, 4) שלום-בית, 5) נפש-שטענדריק, 6) אויפ'ן „רעפעאק", 7) אויפ' וועג קיין בית-לחם 8) נאך האלבע נאכט 9) „לאיסערדעקעס", 10) ביים מאטאהאר, 11) מאנאלאג, 12) הערבסט-מעגנגא, 13) יודישע ראפסאדיע, 14) אויפ'ן היטעל א יריד.

אנסאמבל ליסט א. ב. מ ר ו י ע ן: זיסעל-גירל, מ. דילסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, משה פעטערמאן, אלא שליפקאוויטש. מענער שמואליק נאדרשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטעל קאן יעקב רייגראס, ישראל שומאכער, י. שיפער.

ע ק ס פ ע ר ט ן: מ. בראדערזאן, ל. נאדעלמאן, שום נאנ מוזיק: ה. רובין, א. בענקלמאן און פאלקס-מעמוניען! דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער, פערנר איינגעשטעלט דורך אירענע פרושיצקא. מוזיק-לאסער—ה. רובין, ראזע—דזשיגאן שומאכער. בינע-איינפאקער—מ. קאן, ליכט-עפעקטען—יערא.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 ביים טאג און פון 5 אוו. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג.

Kino-Teatr
Spółdzielnia
40 Sienkiewicza 40

— היינט — פרעמיערע! Glorja Swanson מיט Lionel Barrymore אין דער גרויסער ערָאטישער דראמע, געשאפען אויפ'ן גרונד פון דער ערצעהלונג פון S. Mangham א. ג.

און דאך איז דער קערפּער שוואך

אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב 2 נאכמ. לעצטער סעאנס 10 אווענד.

פרייזען פון די פלעצער אויפ'ן ערשטען סעאנס I און II פל. 75 גר. III פל. 50 גר. אויף די איבעריגע סעאנסען פון 75 גר. ביז 150. פאספארטוס. הנחה און פריי-קארטן שבת, זונטאג אונגילטיג. נעכסטער פראגראם: „דער אבגאט פון ניו-יארק" מיט BESSIE LOWE אין דער הויפטראלע.

קינא = טעאטער
STYLOWY
(dawniej „ŚWIT")
POMORSKA 89.

היינט, דינסטאג פרעמיערע!

די דאמע אין פורפור

מיטרייסענדע ליבעס-דראמע, וואס איז שטארקער פון שנאה און טויט, אויפ'ן גרונד פון דער רעוואלוציע א. ג.

היינט, דינסטאג פרעמיערע! מיט Lya de Putti, Don Alvarado i Warner Oland

די לעצטע מינוטען פון צאראט! איבערקערעניש אין רוסלאנד! ריהרענדע רעוואלוציע-סצענעס! :-: צום דאזיגען בילד איז אנגעשירט געווארען א רוסישער כאר אונטער דער ליים. פון ס. לעווימין. דער זאל איז גוט בעהייצט. אנהייב 5.30 נ"מ. שבת און זונטאג 3 נ"מ. לעצטער סעאנס 9.30 אווענד

קינא = טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! פרעכטיגע פרעמיערע!

הערצער=מעלאדיע

וואונדערשעהנער ליבעס-פילם פון דער אונגארישער וויסטע, וואס ריהרט ביז צו דער טיפעניש. נשמה פון א דארפס מיידעל, וועלכע — אין פערליבט אין א מיליטער-מאן. —

אין די הויפט ראלען:
DITA PARLO i WILLY FRITSCH

פערשטארקטער ארקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי.

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

PINOMETHYL
היט און בעזייטיגט
פרייז 1.75 זל.

בעגוצט תיכף
PINOMETHYL
די פאלגען פון קאטאר
צו בעקומען אין אלע אפטייקען און אפטייק-סקלאדען אין פוילען און אין דאנציג. רעפרעזענטאנץ אויף דער לאדזער וואיעוואדזשאפט
Apteka J. CYMERA, Łódź, Wólczańska 37.

געדענקט! וועו אין א ייצר הויז ליידען אויף

קאטאר

נאז, קעהל, גריפקע און גריפע

קלאנג-פילם-טעאטער
„**MIMOZA**"
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

RIO RITA

גרעסט מייסטערווערק פון דער פילם-טעכניק, וואס איבערצייגט, אז די קלאנג-ערפינדונג האט ריכטיג זיך דערוואָרבען די אנערקענונג פון פובליקום. וואונדערליך געזאנג פון ליבע און אפפערונג.

אין די הויפטראלען:
BEBE DANIELS i JOHN BOLES

שענסטע מעלאדיעס! ◆ גלענצענדע אויסשטאטונג!

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

Syndyk ostateczny masy upadłości łódzkiej firmy „Łódzka Łuszczarnia wł. I. B. Żytnicki" oraz Józefa-Binema Żytnickiego i Abrama Olszera — adwokat Bolesław Jasieński, zamieszkały w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 85 z mocy art. 528 Kod. Handl. i upoważnienia Pana Sędziego Komisarza oraz na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw ogłasza, że w dniu 15. grudnia 1930 roku o godz. 10. rano w gmachu Sądu Okręgowego w Łodzi Plac Dąbrowskiego 5 pokój 15 sprzedawać będzie przez licytację ruchomości, należące do wspomnianej masy upadłości, a opisane w dniu 1. marca 1929 roku przez Komornika Sądowego Jana Jabczyka, zamieszkałego w Łodzi przy ulicy Południowej 20 i składające się z kompletnie urządzonej trzyrzędowej łuszczarni z 8-ma elewatorami i pasami, automatycznych perlaków, motoru 35-cio konnego i inn. maszyn młynarskich oraz z urządzenia kantoru, oszac. na łączną sumę 27,302 złote oraz z mebli i ruchomości w mieszkaniu upadłego Abrama Olszera przy ul. Pomorskiej 37, oszacowanych na łączną sumę 805 złotych i z mebli i ruchomości w mieszkaniu upadłego Józefa-Binema Żytnickiego przy ul. Św. Jakóba 16, oszacowanych na łączną sumę 1,515 złotych, jak również prawa do jednej dziesiątej niepodzielnej części łódzkiej nieruchomości, w której znajdują się wymienione wyżej urządzenia łuszczarni i młyna, położonej przy ul. Św. Jakóba 16, w Łodzi, a oznaczonej numerami hipotecznemi 37 i 38, rep hip. Nr. Nr. 590 i 1916, oszacowane na 33,000 złotych.

Reflektanci obiekty sprzedaży oglądać mogą codziennie pod wskazanymi wyżej adresami, w dniu zaś przetargu obowiązani będą złożyć przepisowe wadjum.

Syndyk Ostateczny
(—) Bolesław Jasieński Adwokat.

ℒ688

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליסעס אין גוף פאר הויסערס און פיס.

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם טאָס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיק און מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דאקטוירען פראפעסאר-דאקטאר בראסו רעקומענדירט בעוואוסטען נאכער דעם שאקראסטען און געפעהרליכסטען

בראך, אויך פאר הוילקערס לייפונגען מיט הייל-גארטעלען און מאראסטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אנגלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
ספעציאליטעט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter

בעמערקונג: דאס ערווענליכע ערשיינען פון די קראנקע אין אנגעבעהנע נויטיגע דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אנגיזערוויטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנאש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאן וועסקי און אייך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן סערויזבערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן דיר. י. ראפאפארט, ספעציאליסט פאר בראך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל' 177-22 וועלכער האט מיר א גומענעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע, וואס ער האט מיר געלייסטעט אויף בראך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט, אז כ'קען איהם נישט גענוג אנערקענען.
Dr. BERGHOF Arzt.

לעטשניצע זגערזשער 17

טעלעפ. 116=33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. 1—2 נאכמ.
ד"ר יוסטמאן נערוועץ-קראנקהייטען 12—2 נאכמ.
ד"ר מ. קאנטאר כירורג 4½—5½, ווינט 1—2
ד"ר פאפירני אקושער און פרויען-קראנקה 11½—1 נאכמ.
ד"ר ראבאחסקי אויערן, נאז-און האלז-קראנקה, 10½—11½, 2—3 און 6—7 נאכמ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-דאקטער 11—12, 4—5 נ"מ
ד"ר רוזשאנער הענער. און הויט קראנקה, 1—2 נאכמ.
ד"ר וויינבערג אינערל. קראנקה. 1—2, 6—7 נאכמ.
א. גראדוס טשיק צאהן-ארצט 3—7 נאכמ.
ד"ר סמופעל רענטגען-קאבינעט 12—2, 4—6 נאכמ.
גינעקאלאגישע קאבינעט טעגליך פון 1-2 נאכמ.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.
וושיאדלאווסקא 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר איסיך נאז, האלז, אויערן קר.	3½—4½
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 5-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטע	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און ווענער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירנפלד נערוועז און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגיש' קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורט-הילף	3½—4½

ה"כא-מערקאטיע. שטארק-ממערגנבייט די שטאמעלע א און פעקען-שטעלן, קונסטליכע בורג-צון-בעשטראל איינ-שפריצונגען, מעטאלישען, עלעקטרישע, אפערעצ. אויף טערלאגע היינט און שטאט. און לאבאראטאריע הערצן אננגעגומט אלץ פרט פעלאזען, אויך פלעגט און בליש

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען=אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קראנען, פעטען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר

ערטיילט און ערלעדיגט אלערליי בּיטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים.

ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

וועכנעריז כירורגישע קליניק „SANATO"

אגר אדראווא 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. ס. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינער ג' קונדשאפט, אז צוליב דער בעקוועמ-ליכקייט האב איך געעפענט אַן אפטיילונג פון מיין לאנג-עגזיסטירענד

ביוראָ פל. וואלנאשטשי 3 בּיטשריפטן=בּיוראָ

(פארטער, רעכטס)

וואו עס ווערען פינקטליך און געווויסענהאפט ערלעדיגט אלע ארט בּיטעס אין פערשידענע אנשטאלטען, ווי אויך קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס, אדוואקאטיעס אויף סאדאטעק דאכאדאווי, אויסקויף פון פאטענטען.

בעמערקונג: פערשידענע עצות וועגען סאדאטעקאווע ספראוועס ווי אויך אנדערע פראגען ווערען ערטיילט דורך א ספעציעלען גוט בעקאנטען יוריסט. מיט אכטונג

Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3, tel. 216-58

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער. איינענע פראטעזניע פון זעמעליכע ארטאפעדישע, אפאראטען, א.א.וו.: קלאדקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע רעפעמען א. ג. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמ.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151 78
צוריקגעקעהרט
הויט און ווענערישע קראנקה. רענטגען און ליכטהיילאינגעם. נעמט אן פון 4—7 אווענד

Dr. med. B. Robinson
פיעטריקאווער 10, טעל. 131=86

Uczenica VII-ej klasy
udziela lekcyj, tanio. Może być za objady.
Dowiedzieć się: KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

Dr. med. M. LERNER
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטן
זאכאדניא 64, טעל. 113-09
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

אבאנאמענטס-פרייז: פאר'ן מאנאט — 18 גר. בראזטאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער היים 8 פאסטען... אין טעקסט — 40 — ... 60 — ... 4 ... נאכ'ן טעקסט — 12 — ... 18 — ... 8 ... איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויס. 200 פראצ. טייערער. פולרייבונגען — 10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל. פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנגאנסען איז דער פערלאג ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 2?.